

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Diplomová práce

Vstupní znalosti a představy o světadílech u žáků mladšího školního věku

Vypracoval: Andrea Prášková

Vedoucí práce: RNDr. et PhDr. Aleš Nováček, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci s názvem „Vstupní znalosti a představy o světadílech u žáků mladšího školního věku“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedené v seznamu citované literatury a použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním význačných částí archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího práce a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne Andrea Prášková

Poděkování

Ráda bych poděkovala především vedoucímu své diplomové práce panu RNDr. et PhDr. Aleši Nováčkovi, Ph.D. za velmi cenné rady, výborné vedení a velkou trpělivost. Také děkuji všem školám a učitelům, kteří mi ochotně umožnili na jejich škole uskutečnit výzkum.

Anotace:

PRÁŠKOVÁ, A. (2018): Vstupní znalosti a představy o světadílech u žáků mladšího školního věku. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie. (141 s.)

Diplomová práce se zabývá úrovní vstupních znalostí a představ o světadílech u žáků mladšího školního věku. Cílem diplomové práce je prostřednictvím jednotného výzkumného šetření, provedeného ve čtvrtých a pátých ročnících třech základních škol, zjistit, komplexní představy a znalosti žáků o světadílech. Získaná data jsou dále analyzována. Zaměří se na zdroj, z něž se děti informace dozvídají; kvalitu, správnost, charakter, rozsah těchto znalostí a emocionální rovinu kognice a prekoncept. Součástí vyhodnocení výzkumu, a také stěžejním úkolem práce, je analýza rozdílů výsledků žáků dle jednotlivých škol, porovnání výsledků čtvrtých a pátých ročníků a v neposlední řadě porovnání úrovně znalostí chlapců a dívek. Výsledkem didaktické aplikace dat výzkumu je v praktické části práce tvorba edukačního materiálu ve formě projektové výuky pro čtvrtý a pátý ročník základních škol. Obsah práce je strukturován do pěti dílčích celků. Výzkumné části předchází teoretická část, obsahující teoretická východiska práce a diskuzi s literaturou, vztahující se k dané problematice. Druhá, metodická část, seznamuje s předmětem, průběhem a zpracováním výzkumu, včetně použitých výzkumných metod a metod využitých v praktické části práce. Samotné jádro práce pak představuje výzkumná část práce, která shrnuje sesbíraná data a seznamuje s výsledky šetření. Na výzkum navazuje praktická část, jejíž součástí je návrh vlastní projektové výuky pro čtvrtý a pátý ročník základní školy. Závěrečná část potvrzuje a vyvrací vstupní hypotézy výzkumu.

Klíčová slova: světadíly, Rámcový vzdělávací program, projektové vyučování, 1. stupeň základní školy, znalosti, vlastivěda, percepce

Annotation:

PRÁŠKOVÁ, A. (2018): Entrance knowledge and ideas about continents of pupils of younger school age. Master's Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Education, Department of Geography. (141 p.)

This diploma thesis deals with the level of entry knowledge and ideas about continents of pupils of younger school age. The aim of this thesis is to investigate complex ideas and knowledge of pupils about continents through a single research conducted in the fourth and fifth grades of three primary schools. The research data is further analysed.

It will focus on the source from which children learn the information; quality, accuracy, character, extent of this knowledge, and the emotional plane of cognition and preconception. The evaluation of the research as well as the key task of the work is to analyze the difference of pupils' results by individual schools, to compare the results of the fourth and fifth grades and, last but not least, to compare the level of knowledge of boys and girls. The result of the didactic application of research data, in the practical part of the thesis, is the creation of educational material in the form of project teaching for the fourth and fifth grades of primary schools. The content of the thesis is structured into five sub-units. The research part is preceded by the theoretical part, containing the theoretical starting points of the thesis and discussion with the literature related to the given issue. The second, methodological part, introduces the subject, course and processing of the research, including applied research methods and methods used in the practical part of the thesis. The core of the work is the research part which summarizes the collected data and informs about the results of the survey. The research is followed by the practical part which includes the proposal of own project teaching for the fourth and fifth grade of primary school. The final part confirms and rejects the input hypotheses of the research.

Keywords: Continents, Framework educational programme, Project teaching, 1st grade of primary school, Knowledge, National geography, Perception.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Teoretická východiska a diskuze s literaturou	11
2.1 Diskuze s literaturou	11
2.2 Charakteristika mladšího školního věku	13
2.3 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	17
2.4 Výukové metody	20
2.5 Projektová výuka.....	21
3. Metodika	23
3.1 Metodika výzkumu a hodnocení jeho výsledků.....	23
3.2 Metodika tvorby praktické části.....	27
4. Hodnocení výzkumu	30
4.1 Vyhodnocení brainstormingu.....	30
4.2 Vyhodnocení didaktického testu	43
4.3 Vyhodnocení cílových aspektů výzkumu	51
4.4 Celkové zhodnocení výzkumu	53
5. Praktická část	57
5.1 Náměty pro učitele	60
5.2 Návrh projektu	65
6. Závěr	118
7. Seznam použité literatury.....	121
8. Seznam tabulek, grafů, příloh, obrázků	125
9. Přílohy.....	132

1. Úvod

Svět, který nás obklopuje, je jedinečný, proměnlivý, úchvatný a pestrý. Každý kout světa, každý světadíl, je fascinující a představuje svoji krásu jiným způsobem. Jeho krása, která nikdy neomrzí, je představována přírodou, rostlinami a živočichy, podnebím, historií a kulturou lidí. Jinými zvyklostmi a jiným pohledem na život. Tento svět láká k poznávání a každý člověk by měl mít povědomí o světě, ve kterém žije.

Tato diplomová práce se zabývá tématem „Vstupní znalosti a představy o světadílech u žáků mladšího školního věku“. Je tedy zaměřena na žáky prvního stupně základních škol, speciálně na žáky čtvrtých a pátých tříd. Hlavním důvodem, proč si autorka toto téma zvolila je, že sama byla svými rodiči od mala vedena k cestování a proto jí je toto téma velmi blízké. Současně chtěla prostřednictvím práce zjistit, jaké představy mají žáci čtvrtých a pátých ročníků o světě a s jakými znalostmi a představami přichází do šesté třídy, kde se podle osnov Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, začínají o světadílech učit. Dalším důvodem, proč je tato práce zaměřena na výzkum vstupních představ a znalostí je, že většina testů, zjišťujících úroveň znalostí, se nezaměřuje na vstupní znalosti, ale na ověřování vědomostí po splnění učebních osnov. Přitom povědomí o vstupních znalostech žáků může pomoci vyučujícímu při počáteční výuce tematického celku, ale také umožňuje získat představu o všeobecném povědomí žáků stávajícím učitelům nebo rodičům.

Stěžejním cílem diplomové práce je, prostřednictvím jednotného výzkumného šetření, provedeného ve čtvrtých a pátých třídách základních škol, zjistit úroveň vstupních informací, znalostí a představ o světadílech u žáků mladšího školního věku. Získaná data dále analyzovat a porovnat rozdíly ve znalostech žáků rozdílných škol, ročníků, tříd a rozdíly ve výsledcích chlapců a dívek.

Dosažení hlavního cíle je podmíněno splněním následujících dílčích cílů práce. Prvním dílčím cílem je vytvořit vhodný způsob zjišťování, shromažďování výsledků a jejich vyhodnocování. Koncipovat výzkum přiměřený věku a znalostem respondentů a zvolenými metodami jej vyhodnotit. Za pomoci sesbíraných dat, *poukázat na rozsah a úroveň vstupních znalostí žáků* a pomoci tak učitelům druhého stupně při výuce světadílů v šestém ročníku základní školy. Dále za pomoci výsledků *analyzovat rozdíly mezi školami*

různých velikostí a umístění a následně porovnat výsledky čtvrtého a pátého ročníku. V neposlední řadě se zaměřit na znalosti chlapců a dívek a porovnat úroveň jejich znalostí. Posledním cílem je vytvoření výukového materiálu, využívajícího vstupní znalosti žáků o světadílech, ve formě projektové výuky pro žáky čtvrtých a pátých tříd. Náměty projektové výuky vychází z odborné a populárně naučné literatury, analyzovaných učebnic a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Na základě výše uvedených cílů práce byly stanoveny následující *hypotézy*, které se vztahují k výzkumu práce a z nichž práce vychází. Realizováním cílů by mělo dojít k ověření, popřípadě vyvrácení těchto hypotéz:

1. Na základě výzkumu vývojové psychologie Langmeiera a Krejčíkové (2006) je stavěna ústřední hypotéza práce. Vývoji chlapců a dívek značné rozdíly. Zatímco v testech verbálních schopností dosahovaly lepších výsledků dívky, chlapci dosahují lepších výsledků v úkolech vyžadující prostorovou představivost, předmětech technického rázu, matematiky a předmětech specializovanějších. Lze usuzovat, že lepších výsledků dosáhnou v didaktických testech chlapci.
2. Z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (MŠMT 2017) vychází hypotéza, která předpokládá značné rozdíly znalostí jednotlivých žáků, neboť se úroveň znalostí vyrovná až v následujících ročnících prostřednictvím výuky. Žáci se podle osnov Školního vzdělávacího programu základního vzdělávání, začínají učit o světadílech až v šestém ročníku základní školy. Veškeré informace o světadílech se tedy dozvídají převážně z rodinného a mimoškolního prostředí. Popřípadě v rámci školní výuky, kde záleží na vyučujícím, zda do osnov zařazuje informace rozšiřující učební osnovy.
3. Třetí hypotéza vychází z Rámcového programu pro základní vzdělávání (MŠMT 2017) a navazuje na předchozí. Co se týče výsledků jednotlivých ročníků, můžeme předpokládat, že rozdíly ve znalostech by byly znatelné až mezi 5. a 6. ročníkem, ve kterém už by měli mít žáci osvojené základní učivo o světadílech. Naopak rozdíly ve výsledcích didaktických testů mezi 4. a 5. ročníkem nebudou. Pokud ano, budou jen minimální.

4. Předpokládá se, že ze všech světadílů budou mít žáci největší množství představ, informací a znalostí o Evropě a budou zde převažovat informace zaměřené na Česko. Podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (MŠMT 2017), se žáci setkávají s řadou geografických témat již na prvním stupni ZŠ, tedy již před předmětem Zeměpis. V rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se učí nejprve o svém nejbližším okolí, poté o celé České republice.

Tyto hypotézy jsou pilíři práce, na niž bude vybudován přehled o vstupních představách a znalostech žáků. Současně nabídnou možnost nahlédnout na získané výsledky jiným pohledem, možná zajímavějším.

Obsah práce je strukturován do osmi dílčích celků včetně této úvodní části. Po úvodní části následuje část, která je věnována diskuzi s literaturou vztahující se k dané problematice a teoretickým východiskům. Je zde popsán vývoj dítěte mladšího školního věku, jeho možnosti vzdělávání a výchovy. Dále také Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, se zaměřením na vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda. V závěru první kapitoly je rozebrána Projektová výuka a možnosti její aplikace ve výuce na prvním stupni ZŠ. Na základě prostudované literatury se poté práce věnuje teoretickým východiskům. Druhá, metodická část, se zabývá jak předmětem výzkumu, jeho průběhem a zpracováním, tak použitými výzkumnými metodami. Za účelem zjištění komplexních představ a úrovně vstupních znalostí o světadílech byl výzkum rozdělen na dvě části. Jako výzkumná metoda byl zvolen brainstorming a v druhé části didaktický test. K jeho vytvoření byly použity různé inspirační zdroje a vlastní nápady s ohledem na věk dotazovaných. Výzkumu se zúčastnilo celkem devět tříd ze tří základních škol různých krajů České republiky. Následující kapitola obsahuje výzkumnou část, představující hlavní náplň práce. Shrnuje sesbíraná data a seznamuje s výsledky šetření a s poznatky, které výzkum přinesl. Zaměří se na zdroj, z něž se děti informace dozvídají; kvalitu, správnost, charakter a rozsah těchto znalostí a jejich rozdílnost (srovnání dětí dle ročníků, škol a pohlaví); emocionální rovinu kognice a prekoncept. Na základě zjištěných informací na samotný výzkum navazuje praktická část s cílem využít získané informace při výuce vstupního přehledu o světadílech na 1. stupni ZŠ. Součástí této kapitoly je návrh vlastní projektové výuky, která je založena na základě výsledků práce, na Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a prostudované literatuře. Vytvořené výukové materiály jsou doplněny metodickými

poznámkami. Další kapitoly přinášejí závěrečné ohlédnutí na výsledky diplomové práce, přílohy obsahující tabulky a grafy vycházející z výsledků výzkumu, celé znění didaktického testu využitého při výzkumu. Dále obsahují ukázky vytvořeného materiálu projektové výuky a ostatní materiál využitý ke vzniku této práce.

Výsledky práce mohou být přínosem pro teorii i praxi. Na základě výsledků práce získají učitelé druhého stupně lepší povědomí o tom, jaké mají žáci před vstupem na 2. stupeň znalostí a informace o světadílech a jaké jsou rozdíly v jejich znalostech, když přichází na druhý stupeň, kde se v rámci osnov začínají o světadílech učit. Výsledky tak mohou být využité při výuce. Učitelé mohou díky znalosti vstupní úrovně žáků lépe přizpůsobit metody a formy výuky. Výstupy práce mohou být přínosem také učitelům prvního stupně, neboť získávají přehled o všeobecném rozhledu žáků a jejich informovanosti o světě. V neposlední řadě mohou sloužit pro informaci rodičům, kteří v tomto věku značně dítě ovlivňují a vzdělávají a svým působením rozšiřují žákovo vědomí o světě a rozšiřují jeho všeobecný přehled.

2. Teoretická východiska a diskuze s literaturou

Součástí této kapitoly je pět podkapitol. Začíná Diskuzí s literaturou a analýzou literatury vztahující se k tématickým okruhům práce. Neboť je práce zaměřená na žáky mladšího školního věku, je součástí kapitola zabývající se charakteristikou mladšího školního věku. Dále se věnuje vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Pozornost je věnována také literatuře popisující výukové metody, především pak projektovou výukovou metodu, která je využita v praktické části práce.

2.1 Diskuze s literaturou

Podkladem pro zpracování této diplomové práce se stalo několik druhů zdrojů. V teoretické části byly vzhledem k tématu práce použity publikace zaměřené na charakteristiku žáků mladšího školního věku, dále na vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a publikace týkající se didaktiky a výukových metod, se zaměřením na projektové vyučování. V praktické části práce byla nejvíce využita literatura populárně naučná.

Základní publikací pro charakteristiku žáků mladšího školního věku se stala Vývojová psychologie 2 od Langmeiera a Krejčířové (2006). Tato publikace přináší hlavní poznatky o psychické ontogenezi člověka, vycházející z klinické praxe zkušených autorů. Obsahuje ucelený teoretický základ oboru a je proto základní publikací pro tuto práci. Svou vyváženou koncepcí poskytuje komplexní pohled na problematiku psychického vývoje jedince od prenatálního období po stáří. Vývojovou psychologií se také zabývá publikace Vývojová psychologie: dětství a dospívání od autorky Vágnerové (2012). Také z této knihy byly použity informace při vymezení mladšího školního věku. Dále bylo čerpáno z Vývojové psychologie pro sociální práci od Ptáčka a Kuželové (2013). Publikace je koncipována jako učební text. Každému období je věnována samostatná kapitola, kde jsou popsány základní souvislosti somatického a zvláště pak psychického vývoje s důrazem na vývoj poznávacích procesů, osobnosti a socializace.

Zdrojem pro vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále RVP ZV), se stal samotný RVP ZV vydaný Ministerstvem školství, mládeže a

tělovýchovy (2017). Zdrojem se také stal internetový portál Národního ústavu pro vzdělávání (2011–2017), vymezuující Rámcové vzdělávací programy. Využitou knihou v této části byl především Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru od autora Průchy (2006). Tato kniha v ucelené formě zpřístupňuje moderní teorii a praxi školního vzdělávání.

Neboť je stěžejní částí práce pedagogický výzkum, v práci byly využité zdroje zabývající se metodikou pedagogického výzkumu. O metodách pedagogického výzkumu se zmiňuje hned několik publikací. Publikace Metody pedagogického výzkumu (Chráška 2007), Úvod do pedagogického výzkumu (Gavora 2000), Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu (Skalková a kol. 1983), Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství (Skutil a kol. 2011) seznamují s měřením v pedagogickém výzkumu s metodami zpracování výsledků a sběrem dat.

Základním didaktickým materiálem byly publikace týkající se obecné didaktiky. Didaktika 2 (Nelešová a Spáčilová 2001), Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině (Pash, Gardner a kol. 1998), Moderní pedagogika (Průcha 2005), Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru (Průcha 2006), Obecná didaktika (Skalková 1997), Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování (Skalková 2007), Obecná didaktika (Zormanová 2014), Didaktika základní školy (Kořínek 1984). Tyto knihy informují obecně o didaktice, o organizačních formách výuky, metodách vyučování a dalších didaktických principech výuky.

Další důležité publikace v didaktické části seznamují s výukovými metodami. Práce nejvíce využívá klasifikaci výukových metod Maňáka a Švece (2003) v knize Výukové metody. V práci je také čerpáno z publikací Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod (Zormanová 2012), Moderní didaktika: Lexikon výukových a hodnotících metod (Čapek 2015) a Vyučovací metody od Mojžíška (1988). Klíčovými publikacemi pro vytvoření praktické části práce byla literatura zabývající se především projektovou výukovou metodou, která je v praktické části využita. Publikací na téma výukových metod je nepřehledné množství. Nejvýznamnější publikací je Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele (Coufalová 2006). Autorka zde seznamuje se základními informacemi o projektové výuce, popisuje použití projektové metody na prvním stupni základních škol. Velkou předností je, že uvádí také základní principy práce

s dětmi mladšího školního věku a upozorňuje na problémy, které mohou při realizaci projektu na 1. stupni základních škol nastat. S projektovou výukou seznamují také využití publikace Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy (Dvořáková 2009) nebo publikace autorů Tomkové, Kašové a Dvořákové (2009) Učíme v projektech.

Pro tvorbu práce bylo také důležité prostudování oborové literatury zabývající se geografii a populárně naučné literatury. Jednou z těchto publikací je Témata z prvouky a vlastivědy pro 3. a 4. ročník ZŠ, příručka pro učitele (Vyskočilová 1991). Různé metody vyučování praktikované na většinu učiva základních škol, rozebírají autoři Šupka, Hofmann, Matoušek (1993) ve své publikaci Didaktika geografie. Stejně téma ve svém díle Kapitoly z didaktiky geografie představuje také Kühnlová (1999). Také Mísařová a Hercik (2013) seznamují v publikaci Kapitoly z didaktiky geografie 1 s tímto tématem. Práce využívá také množství populárně naučné literatury. Nejvýznamnějšími publikacemi jsou Atlas světa pro děti (Adams, Atkinson, Phillips 2005), Cestujeme světaříly (Bumbová 2014), Zeměpis světa - Kontinenty: pracovní sešit k učebnicím zeměpisu pro základní školy a víceletá gymnázia (Kühnlová 2004) nebo publikace SVĚT: Státy, národy, světaříly (2006).

Cizojazyčnou literaturu zastupuje hlavně publikace Project- Based Learning (Bender 2012), ve kterém je popsán průběh projektové výuky, její vliv na rozvoj dovedností a znalostí a využití forem a metod ve 21. století.

2.2 Charakteristika mladšího školního věku

Jako mladší školní věk označujeme vývojovou fázi začínající zahájením povinné školní docházky, ve věku 6-7 let, a končící s nástupem pubescence, přibližně v 11 a 12 letech věku dítěte (Langmeier, Krejčířová 2006). Oproti tomu dává Matějček (1986) přednost rozlišení školního období na 3 části. Na mladší školní věk, což je období mezi 6- 8 rokem, střední školní věk, mezi 9. – 12. rokem a na starší školní věk, který se již kryje s pubescencí. Mladší školní věk pokládá za přechodné vývojové období za mezi hravým předškolním věkem a vyspělejším chováním školáka.

Nástup do školy a zahájení povinné školní docházky představuje velkou změnu v psychickém a sociálním vývoji dítěte. Škola tak ve velké míře poznamenává toto

vývojové období. Dítě musí zvládat nejen samotné školní povinnosti, plnit domácí úkoly, přípravu do školy, ale také se poměrně dlouhou dobu soustředit na výuku. Musí se adaptovat ve školním prostředí, zvládat odloučení od rodiny, přijmout autoritu učitele, a také se potřebuje co nejlépe integrovat do skupiny spolužáků.

Dle vývojové psychologie Langmeiera a Krejčířové (2006) bychom období mladšího školního věku mohli psychologicky označit jako věk střízlivého realismu. Školák je zaměřen na to, co je a jak to je. Chce pochopit okolní svět, a jak fungují věci v něm doopravdy. Tento rys můžeme pozorovat v jeho mluvě, písemných projevech, kresbách, ve hře a ve čtenářských zájmech. Dává přednost knihám, které poučují o věcech, lidech a zemích a tím rozšiřuje vlastní poznání zkušenostmi z cestopisů, dětských encyklopedií nebo z knih o technických vynálezech atd. Realismus školáka je realismus závislý na tom, co mu poví autority (rodiče, učitelé, knihy), mluvíme o realismu naivním. Později se dítě stává kritičtější, tedy i jeho přístup ke světu se stává kriticky realistický, což ohlašuje blízké dospívání.

V tomto období probíhá u dítěte velký rozvoj poznávacích procesů. Rozvíjí se vnímání, myšlení, paměť, pozornost aj. Ve všech oblastech *vnímání*, zejména zrakovém a sluchovém, dochází k výrazným pokrokům. Dítě je pozornější, vytrvalejší, všechno důkladně zkoumá a je pečlivější. Je poměrně dobrým a stále častěji také kritickým pozorovatelem. Vnímání se stává cílevědomým pozorováním. Svět dítěte se rozšiřuje v prostoru i čase (Langmeier, Krejčířová 1998).

Myšlení je u dítěte mladšího školního věku z počátku názorné, konkrétní a situační. Dítě chápe vztahy mezi ději, ovšem jen v názorné rovině, kde vychází ze své vlastní činnosti. Stále ještě špatně pracuje s abstrakcí, proto je myšlení často závislé na pozorované skutečnosti. Dítě dokáže přemýšlet pouze v konkrétní rovině a se situacemi, které nezažilo, nedovede pracovat. Teprve na počátku dospívání, okolo jedenácti let, je dítě schopno vyvozovat soudy formálně, i když si nemůže obsah konkrétně představit. Také dochází k rozvoji logického myšlení, logické operace se rozvíjí učením, hlavně v rámci vyučování (srov. Langmeier, Krejčířová 2006, MPSV 2013).

Paměť také prošla vývojem. Krátkodobá paměť se v tomto období výrazně zlepšuje. Dítě využívá strategie na zapamatování a učí se zjednodušovat učení. Dlouhodobá paměť se zlepšuje s věkem, kdy jsou i lepší strategie pro zapamatování (MPSV 2013). Se zlepšující pamětí souvisí také zlepšení rozsahu pozornosti. Podle Vágnerové (2000) kvalita

pozornosti určuje i úroveň ostatních poznávacích procesů. Kvalita pozornosti v průběhu školního věku narůstá a úzce souvisí s motivací a zájmem dítěte.

Nadále dochází ke zdokonalování *motorických schopností*, k velkému rozvoji dochází mezi osmi až deseti lety. Na zdokonalování motoriky dětí má vliv jak celkový fyzický a intelektuální vývoj, tak také činnosti školního vyučování a tělesné výchovy. V tomto období se dítě vyznačuje velkou spontánní pohybovou aktivitou, ale začátek povinné školní docházky znamená pro dítě do určité míry omezení pohybu. Proto je důležité dítě podporovat v přirozeném pohybu a sportovních aktivitách. Souvisle se během celého období zlepšuje hrubá i jemná motorika. Hrubá motorika, vykonávána pomocí velkých svalů, je již téměř dokonalá. Zdokonalují se pohybové dovednosti, rozvíjí se koordinace pohybu i celková obratnost. Jemná motorika, tvořená funkcí drobných svalů, se stále ještě zdokonaluje. Úroveň jemné motoriky a grafomotoriky slouží při posouzení školní zralosti a na počátku školní docházky je velmi důležitá ke správnému nácviku psaní. Jakékoli narušení motoriky může způsobit špatné začlenění dítěte do kolektivu třídy, v horším případě jeho vyčlenění (MPSV 2013).

Nejen smyslové vnímání a motorika se ve školním věku zdokonalují. Jak uvádí Langmeier a Krejčířová (2006), výrazně se vyvíjí také *řeč*, jejíž vývoj ovlivňuje rozvoj v celé oblasti chování a prožívání. Napomáhá pamatování, a tedy prodlužuje pochopení a ovládnutí světa. Je základním předpokladem úspěšného zvládnutí školního učení.

Přirozeným projevem dítěte mladšího školního věku je *kresba*. Za pomocí kresby může dítě projevit, znázornit, to, co prožívá a současně se v kresbě odráží vývoj dítěte. Pro kresbu je důležitá spolupráce zrakového vnímání a pohybu ruky. Proto se kresba využívá také při posouzení školní zralosti, nejčastěji kresba postavy pána. Podle typických znaků kresby poté můžeme posoudit zralost a připravenost dítěte (MPSV 2013).

Socializaci žáka významně ovlivňuje rodina, ze kterého žák pochází. Na počátku mladšího školního věku hodnotí dítě své chování jako dobré nebo špatné podle odezvy autorit - rodičů. Dítě rodiče uznává a snaží se splnit jejich očekávání. (MPSV 2013).

Podle Lagmeiera a Krejčířové (1998) začlenění dítěte do lidského společenství výrazně ovlivňuje vstup do školy. Významnými osobami, podle nichž dítě modeluje své chování, nejsou už pouze rodiče, ale také učitelé a spolužáci.

Vliv autorit se s přibývajícím věkem mění. Přibližně v deseti letech je již dítě ve svých názorech více kritické a před učitelem upřednostňuje spolužáky. Okolo desátého roku

vzniká u dítěte silná potřeba vytváření si vztahů s vrstevníky a začlenění se do skupiny vrstevníků. Z hlediska sociálního vývoje je pro dítě toho začlenění důležité, jakožto příprava na budoucí intimní a přátelské vztahy (MPSV 2013).

Vstup do školy ovlivňuje také utváření *osobnosti a sebezpečí* dítěte. To ovlivňuje samotný nástup školní docházky. Dítě se srovnává s vrstevníky, spolužáky, a zároveň je hodnoceno a srovnáváno učitelem. Toto hodnocení učitele i spolužáků výrazně ovlivňuje utváření jeho osobnosti. Dítě si vytváří sebehodnocení na základě ocenění nebo znehodnocení jinou osobou po splnění činností a povinností. Proto je na počátku školní docházky pro dítě důležitý úspěch, který je dán pozitivním hodnocením. Získává tak pocit jistoty, který podporuje sebedůvěru. Důležitý je také vývoj sebeúcty, který dále ovlivňuje chování, emoční rovinu i dlouhodobou psychickou stránku dítěte. Sebeúcta je velmi ovlivněna nejen školním prostředím, ale také výchovou rodičů a vrstevníky. (MPSV 2013).

Ve vrstevnické skupině postupně dochází k diferenciaci sociálních rolí. Dítě získává postavení, které odpovídá určité roli. Mezi vrstevníky se rozvíjí schopnost soupeřit i spolupracovat (Vágnerová 2000).

Pokud bychom se zaměřili na *rozdíl ve vývoji chlapců a dívek*, zjistíme, že je v základních rysech podobný. Můžeme však spatřit jisté rozdíly v různých oblastech. Například ve vývoji řeči, kde děvčata začínají mluvit dříve než chlapci a i v pozdějším věku mají lepší výkony v testech verbálních schopností. Naopak chlapci ve věku mezi 11. a 13. rokem dosahují lepších výsledků v úkolech vyžadující vizuálně prostorovou představivost. V ostatních kognitivních schopnostech (paměť, usuzování, řešení problémů) se obě pohlaví nějak neliší. V oblasti sociálního chování se chlapci a dívky nejvýrazněji liší v míře agresivity. Ta je ve vyšší míře patrná u chlapců, ale s přibývajícím věkem klesá. Při hře volí chlapci častěji konstruktivní hry, dívky kreslení, prohlížení knížek a hry napodobivé. Dívky mívají širší rozsah zájmů a jejich hra je různorodější. Rozdíly se také projevují ve školním prospěchu. Dívky zpravidla dosahují dříve školní zralosti a jejich prospěch je v prvních třídách lepší, zatímco chlapci předčí dívky ve vyšších třídách v předmětech jako je matematika a v předmětech technického rázu. Dívky mají mentální výbavu univerzálnější, u chlapců je specializovanější (Langmeier, Krejčířová 1998).

2.3 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

V souladu s principy kurikulární politiky se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň představují Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy (dále RVP). RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy vzdělávání. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (dále ŠVP), podle nichž se realizuje vzdělávání na jednotlivých školách (MŠMT 2017).

„Termín vzdělávací program označuje dokumenty, které komplexně vymezují koncepci, cíle, obsah a jiné složky vzdělávání v určitém stupni a druhu škol. Mají normativní charakter, tj. jsou závazné pro fungování příslušné úrovně vzdělávacího systému.“ (Průcha 2006, s. 216).

Rámcové vzdělávací programy (RVP) byly do vzdělávání v České republice zavedeny zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon byl novelizován v roce 2015 pod č. 82/2015 (NÚV, 2011-2017).

Rámcový vzdělávací program je otevřený dokument, který pro jednotlivé etapy vzdělání vymezuje závazné rámce vzdělávání. Vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich propojení s obsahem vzdělávání a následné uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. Současně formulují pro všechny absolventy jednotlivých etap očekávanou úroveň vzdělání. Vycházejí z koncepce celoživotního učení (MŠMT 2017).

Jsou upravovány tak, aby odpovídaly nejnovějším poznatkům vědních disciplín, také pedagogiky a psychologie o účinných metodách a organizačním uspořádání vzdělávání, které musí být přiměřené věku a rozvoji vzdělávaného. Stanovují zejména konkrétní cíle, formy, délku, povinný obsah vzdělávání, jeho organizační uspořádání a podmínky průběhu. Zároveň tvoří závazný rámec pro tvorbu Školních vzdělávacích programů (ŠVP) škol všech oborů vzdělání. Současně podporují pedagogickou autonomii škol a odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání (NÚV 2011– 2017).

Jelikož se tato práce zaměřuje na mladší školní věk, tedy na žáky 1. stupně, je pro tuto práci podstatný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále RVP ZV).

Ve všech běžných základních školách se vzdělává podle *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále RVP ZV)*. RVP ZV je dostupný dokument, který se neustále inovuje, aby odpovídal neustále měnícím se potřebám žáků i společnosti. Aktuální platnou verzi *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, doplněnou *Standardy pro základní vzdělávání*, vydalo MŠMT (MŠMT 2017).

Jak uvádí Průcha (2006), RVP ZV není dokument určený k přímé aplikaci do výuky, nýbrž je východiskem pro jednotlivé školy, kterým slouží jako rámec pro tvorbu vlastních vzdělávacích programů.

Podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, a předpokládá volbu různých vzdělávacích postupů, odlišných metod, forem výuky a využití všech podpůrných opatření ve shodě s individuálními potřebami žáků. Uvádí rámcový učební plán, který určuje závazný počet hodin pro jednotlivé předměty na školách. Vymezuje cíle, způsoby hodnocení, vzdělávací obsah (učivo) a jako závaznou součást zařazuje šest průřezových témat, procházejících všemi předměty. Současně umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu, rozsahu a zaměření výuky a metod práce.

Vzdělávací obsah je v rámci 1. stupně členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník). Toto rozdělení má školám usnadnit distribuci vzdělávacího obsahu do jednotlivých ročníků. Dále je vzdělávací obsah orientačně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí, v nichž se realizují jednotlivé předměty. Zahrnují učivo a očekávané výstupy určené RVP ZV.

Učivo tvoří nezbytnou součást vzdělávacího obsahu. V RVP ZV je strukturováno do jednotlivých tematických okruhů a je chápáno jako prostředek k dosažení očekávaných výstupů. Učivo vymezené v RVP ZV je doporučeno školám k rozpracování do jednotlivých ročníků. Na úrovni ŠVP se učivo stává závazným.

Očekávané výstupy jsou formulovány v jednotlivých předmětech a stanovují konkrétně, co mají žáci umět. Jsou prakticky zaměřené a musí být ověřitelné, protože určují předpokládanou úroveň na konci 5. a 9. ročníku ZŠ. Očekávané výstupy RVP ZV na konci 5. ročníku (2. období) a 9. ročníku stanovují závaznou úroveň pro formulování výstupů v učebních osnovách ŠVP. Očekávané výstupy na konci 3. ročníku (1. období) stanovují jen orientační, nezávaznou, úroveň a při formulování výstupů v učebních osnovách ŠVP mají pomoci k naplnění výstupů na konci 5. ročníku. Očekávané výstupy, tedy to, co musí žák na konci 5. a 9. ročníku základní školy znát a umět, podrobněji

vymezují standardy pro základní vzdělávání. Smyslem standardů je účinně napomáhat při naplňování stanovených cílů vzdělávání v RVP ZV.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Žáci jich mají závazně dosáhnout na konci základního vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah, aktivity i činnosti, které ve škole probíhají (MŠMT 2017).

„V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.“ (MŠMT 2017, s. 10).

Běžné základní školy si vytváří své *Školní vzdělávací programy (ŠVP)* na základě Rámcových vzdělávacích programů, v souladu s aktuální platnou verzí RVP ZV. Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení. Podle NÚV (2011-2017) může být ve školním vzdělávacím programu vzdělávací obsah uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva. Jak uvádí MŠMT (2017), škola při tvorbě ŠVP vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů rozčlení a rozpracuje tak, aby směřoval k rozvoji klíčových kompetencí. Záměrem je propojování témat a posilování nadpředmětových přístupů ke vzdělávání.

Přestože se předmět Zeměpis vyučuje až na 2. stupni ZŠ, žáci se setkávají s geografickými tématy již na 1. stupni ZŠ. V rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět jsou to v prvním období (1. -3. ročník) nejčastěji vyučovací předmět Prvouka a v druhém období (4. -5. ročník) předměty Vlastivěda či Přírodověda. Geografický obsah těchto předmětů je představen pomoci dílčích vzdělávacích oblastí např. Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás a Rozmanitost přírody. Učivo je strukturováno od nejmenších celků po největší. Začíná se tématy žákova domova, školy a obce, ve kterém žije. Učivo se dále rozšiřuje na okolí, regiony, Česko a v posledním období se učivo orientuje na Evropu a svět. Na 2. stupni ZŠ se v rámci vzdělávací oblasti Člověk a společnost vyučují předměty Dějepis a Výchova k občanství. Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje předměty Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis (geografie).

2.4 Výukové metody

Pojem vyučovací metoda lze chápat jako uspořádání činností učitele a žáka, které směřují k dosažení edukačních cílů (Skalková 1999). Podobnou definici uvádí také Maňák a Švec (2003), který výukovou metodu chápe jako soubor vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků. Tyto aktivity jsou prostředkem k dosažení výchovně-vzdělávacích cílů. Mojžíšek (1988) definoval systém vyučovacích metod jako zprostředkovatele k dosažení edukačních cílů, neboť jejich smyslem je splnit vzdělávací cíl. Výuková metoda je nástrojem učitelovy vzdělávací kompetence a značně ovlivňuje průběh výuky.

„Výuková metoda označuje prostředky, díky nimž dosáhneme či můžeme dosáhnout výchovně- vzdělávacího cíle.“ (Zormanová 2014, s. 126)

Jak uvádí Skalková (1999), vyučovací metody od sebe nejsou odděleny, naopak se ve vzdělávacím procesu uplatňují souběžně a ve vzájemném propojení. V průběhu vyučovací hodiny je vhodné metody měnit, střídat, neboť jednostranné užívání metod je nevhodné a obvykle vede k neúspěšným výsledkům. Jak konstatuje Maňák a Švec (2003), důležitým momentem při vymezování výukové metody je vztah žáka a učitele a jejich interakce. Ačkoliv je podíl učitele na výběru, orientaci a realizaci metod zajisté větší než žáků, podmínkou úspěšné výuky je jejich vzájemná spolupráce.

V didaktické teorii nacházíme velmi mnoho klasifikací výukových metod. Mezi známou patří klasifikace výukových metod Maňáka a Švece (2003). Výukové metody rozlišují podle stupňující se složitosti edukačních vazeb, úrovně aktivity a samostatnosti žáka.

Metody člení do tří skupin:

- Klasické výukové metody.
- Aktivizující výukové metody
- Komplexní výukové metody

Klasické výukové metody jsou tradiční formou výuky, kde má dominantní roli učitel, který předává informace žákovi. Do této skupiny řadí metody slovní, názorně-demonstrační a metody dovednostně-praktické.

Aktivizujících metody jsou řízeny tak, aby žák dosahoval výchovně-vzdělávacích cílů sám, na základě vlastního učení, myšlení a řešení problémů. Jsou založeny na problémovém vyučování a slouží k aktivizaci žáků. Do aktivizujících metod jsou řazeny diskuzní metody, metody heuristické, řešení problémů, metody situační, metody inscenační a didaktické hry.

Komplexní metody předpokládají různou, ale ucelenou kombinaci a propojení několika základních prvků didaktického systému. Jsou propojeny s organizačními formami výuky, s didaktickými prostředky nebo životními situacemi, a proto je obtížné je vymezit. Do této skupiny řadí frontální výuku, skupinovou a kooperativní výuku, partnerskou výuku, samostatnou práci žáků, kritické myšlení, brainstorming, projektovou výuku, výuku dramatem, otevřené učení, učení v životních situacích, aj.

Neboť je v praktické části této práce využita projektová metoda, je důležité ji v teoretické části práce přiblížit.

2.5 Projektová výuka

Učení projektovou výukou, neboli učení v projektech, překračuje hranice školy a přirozenou cestou sdružuje několik vyučovacích předmětů, neboť cílem je řešit situaci životní reality. Účastníci projektu jsou aktivně zapojeni a za své aktivity přebírají určitou odpovědnost. Projekt lze vymezit jako praktickou úlohu, téma, či problém spojený s životní realitou. Výsledkem je vytvořený produkt, který vznikl jak teoretickou, tak praktickou činností (Maňák, Švec 2003). Charakteristickým rysem projektové výuky je dle Zormanové (2014) cíl, který je představován konkrétním výstupem, výrobkem nebo praktickým řešením problému.

Projektovou výukou nelze nahradit běžné vyučování, slouží spíše jako doplněk umožňující prohlubování a rozšiřování kvality vyučování a učení. Cílem projektové výuky je překonat nedostatky běžné formy vyučování, jako je izolovanost, odtrženost od životní praxe, roztržitost vědění, odcizení od zájmu dětí, strnulost školní práce, pamětní a jednostranně kognitivní učení a nízká motivace. Základem je řešení komplexních praktických a teoretických problémů aktivní činností žáků. Projektová výuka se orientuje

na pojem zkušenosti žáka, které jsou založeny na aktivním vztahu člověka ke společenskému nebo přírodnímu prostředí. Žák přemýšlí, zpracovává a hodnotí. V žákovi se tak probouzí přirozený zájem o poznávání, který je mu blízký. Jedná se o činnost, se kterou se žáci ztotožňují a zároveň ji prožívají – činnost praktická i teoretická, individuální i sociální. (Skalková, 2007).

Pozitivní vliv má projektová výuka jak na osobnost učitele, tak na žáka. Její pozitivní vlivy na žáka uvádí Zormanová (2012): žák je silně motivován k učení, žák je zapojen dle svých možností, pracuje samostatně a sám dopovídá za výsledek své práce, Žák pracuje s různými informačními zdroji, žák se učí řešit problémy, žák vytváří konstrukty svého poznání, Žák získává nové dovednosti a znalosti, učí se je využívat, žák se učí řízení a organizaci, plánování a hodnocení, rozvíjí své komunikační schopnosti. Žáci se učí vzájemně se respektovat. Rozvíjí svou aktivitu, tvořivost a fantazii. Mezi pozitivní vlivy projektové výuky na učitele řadí: učitel mění své myšlení o žácích, žáka chápe jako pracovního partnera, učitel je v roli poradce, která je pro něj nová, učitel rozšiřuje své vyučovací strategie, využívá nová hodnocení a sebehodnocení. Učitel si rozšiřuje organizační schopnosti.

Jako u každé vyučovací metody i u projektového vyučování můžeme najít její negativa. A to jak z hlediska žáků, tak z hlediska učitelů. Tato negativa popisuje Coufalová (2006): většinou projekt vychází od učitele. Co se týče realizace, je projektová výuka organizačně i časově náročná, jak v části přípravy, tak v závěrečné hodnotící části. Klade velké nároky na flexibilitu učitele, na plánování výuky učitelem, jeho teoretickou vybavenost a zároveň praktické zkušenosti s projekty. Z hlediska žáka mezi negativa řadí: časovou náročnost při řešení problémů, neschopnost žáka splnit stanovené cíle projektu, s čímž by mohl nastat pokles zájmu nebo ztráta motivace. Jako překážka by mohla být nedostatečná vybavenost žáka potřebnými kompetencemi, např. komunikace, spolupráce ve skupině, neschopnost žáka rozpoznat adekvátní zdroje informací aj.

Projektová výuka často pomáhá k propojování mezipředmětových vazeb a začleňování průřezových témat do výuky. Neboť při výuce pomocí této metody dochází k osvojení a upevnění nových vědomostí a dovedností, rozvoji stránek osobnosti jako je odpovědnost, vytrvalost, spolupráce samostatnost, tvořivost, aj., je projektová výuka považována za velmi efektivní. Proto je vhodné využívat projektovou výuku jako doplněk tradiční výuky.

3. Metodika

Klíčové z hlediska práce je sestavení výzkumu, volba metod, jeho realizace a vyhodnocení výsledků, o čemž pojednává metodika výzkumu. Na metodiku výzkumu navazuje metodika tvorby praktické části práce, která představuje návrh projektové výuky. Metodika práce pojednává o postupu zpracování této diplomové práce se zaměřením na tyto části.

3.1 Metodika výzkumu a hodnocení jeho výsledků

Předmětem výzkumu bylo zjistit úroveň vstupních informací, znalostí a představ o světadílech u žáků čtvrtých a pátých tříd základních škol, tj. dětí ve věku mezi desátým a jedenáctým rokem. Sestavování, průběh a vyhodnocování výzkumu je považováno za stěžejní část práce.

Výzkumu se zúčastnily tři základní školy lišící se velikostí, počtem žáků, a jejich umístěním v Česku. Jako školu v největším městě a současně s největším počtem žáků autorka zvolila Základní školu Bezdrevská, která se nachází v krajském městě Jihočeského kraje, v Českých Budějovicích. Tato škola má v současnosti 20 tříd 1. stupně a 1. stupeň navštěvuje 560 žáků. Výzkumu se z této školy zúčastnilo 102 žáků, dvě třídy 4. ročníku a dvě třídy 5. ročníku. Druhá zvolená škola se nazývá Základní škola Týnská a nachází se v okresním městě Třebíč v kraji Vysočina. Tato škola má pouze 11 tříd 1. stupně. Z této školy se zúčastnilo výzkumu 77 žáků, dvě třídy 4. ročníku a dvě třídy 5. ročníku. Třetí škola venkovského typu se jmenuje Základní škola Urbanova a také se nachází v kraji Vysočina. Z této školy se výzkumu zúčastnila pouze jedna malotřídní třída, kterou navštěvují společně žáci čtvrtého i pátého ročníku. Z této malotřídní třídy se výzkumu zúčastnil jeden žák čtvrtého ročníku a tři žáci pátého ročníku. Celkem se výzkumu zúčastnilo 9 tříd, s celkovým počtem 183 žáků. Z toho čtyři třídy čtvrtého ročníku, čtyři třídy pátého ročníku a jedna třída malotřídního typu. Důvodem tohoto výběru bylo porovnání výsledků těchto škol na základě jejich velikosti a umístění v Česku. Z celkového počtu 183 žáků, kteří se výzkumu zúčastnili, je 95 chlapců a 88 dívek.

Tabulka 1 - Přehled respondentů

Škola	Zúčastněné třídy		Počet respondentů	Podíl chlapců	Podíl děvčat
ZŠ Bezdrevská	4. B	4. C	102		
	5. A	5. B			
ZŠ Týnská	4. B	4. C	77		
	5. B	5. C			
ZŠ Urbanov - malotřídní	4. – 5.		4		
Celkem	9 tříd		183	95	88

Zdroj: Vlastní šetření

Pro zjišťování úrovně vstupních informací, znalostí a představ o světadílech byl zvolen kvantitativní výzkum, ve kterém byly využity dvě *výzkumné metody* - metoda brainstormingu a didaktického testu. Proto byl výzkum rozdělen na dvě části. Na každou část výzkumu byl stanoven čas 45 min., tj. jedné vyučovací hodiny. Před začátkem výzkumu byli žáci seznámeni s povahou, průběhem a předmětem výzkumu. Byli upozorněni, že se nejedná o test, který by byl známkován a to hlavně z toho důvodu, aby pracovali samostatně a nebáli se tak případného neúspěchu. Vzhledem k tomu, že autorka prováděla celý výzkum v jednotlivých třídách osobně, žáci měli neustálou podporu v případě nejasností a dotazů.

V *první části výzkumu* byla využita metoda brainstormingu. Hlavním důvodem, proč autorka tuto metodu zvolila, bylo zjištění komplexních vědomostí a představ o světadílech. K dispozici měli žáci pouze bílý papír a psací potřeby. Pořadí světadílů volili libovolně a mohli psát vše, na co si k danému světadílu vzpomněli. Byli vyzváni k tomu, aby psali informace, které jsou pro daný světadíl typické. Vzhledem k tomu, že se jednalo o otevřenou širokou úlohu, vymezila autorka pro ulehčení psaní strukturu, podle které mohl

žák při psaní své odpovědi postupovat. Většina žáků se sktruktury držela a postupovala podle ní, někteří žáci psali samostatně. Pokud žáci postupovali podle struktury, měli za úkol napsat jaké státy, města nebo památky se na tomto světadílu nachází. Jak si představují, že vypadá příroda daného světadílu, zda znají nějaké řeky, pohoří a hory, sopky. Typické živočichy a rostliny. Druhá otázka se zabývá typickým náboženstvím, typickými jídly, produkty, výrobky, osobnosti, sporty. Ve třetí části měli v několika větách popsat, jak podle nich vypadají obyvatelé žijící na tomto světadílu. Jejich obydlí a život. Dále jak si představují, že to tam vypadá. Popsat krajinu. A v závěru krátce napsat, co jej napadne, když se řekne např.: „Asie“. U některých bodů bylo napsané omezení, např. „Napiš maximálně pět odpovědí“. Toto omezení bylo hlavně z toho důvodu, aby žáci netrávili čas pouze u jednoho světadílu, o kterém vědí nejvíce. Na ostatní by jim poté nezbyl čas. Celé znění struktury viz Příloha 1.

V druhé navazující části výzkumu byla zvolena metoda didaktického testu o světadílech. Vzhledem k tomu, že byl test vytvořen pro žáky mladšího školního věku a jedná se o test vstupních znalostí, snažila se ho autorka co nejvíce přizpůsobit věku dotazovaných. Proto se v testu objevují především úlohy přiřazovací, velké množství obrázků a otevřené úlohy se stručnou odpovědí. V didaktickém testu se objevují také projektové metody založené na kresbě, konkrétně jde o zakreslení poloh světadílů v mapě světa. Před začátkem druhé části výzkumu autorka s žáky slovně prošla zadání didaktického testu, ale pouze stejnými pokyny, jaké byly popsány u každé z úloh. Po rozdání didaktického testu pracovali žáci samostatně. Učitelé nezasahovali do průběhu, pouze dohlíželi na kázeň ve třídě a omezovali případné opisování. Tento didaktický test byl identický pro všechny zkoumané osoby a byl sestavený tak, aby z výsledků bylo možno vysuzovat obecnější předpoklady. Při sestavování testu se autorka snažila o dostatečnou obsahovou validitu. Z tohoto důvodu je test rozdělen do šesti obsahově odlišných částí a je tvořen celkem 17 úkoly. U každého úkolu je napsáno zadání První část se zabývá geografickým umístěním světadílů a světadíly obecně. Zjišťovala, zda děti dokáží zakreslit světadíly do slepé mapy světa a pojmenovat je. Také měli za úkol oznámkovat je podle osobních sympatií. Druhá část ověřovala znalosti světové významných historických a přírodních památek, měst a států. V této části žáci přiřazují obrázky památek a měst ke světadílům, na kterých se nachází. Další část je opět tvořena obrázky, ale tentokrát se zaměřuje na typické živočichy. Následující část se zaměřuje na rasy obyvatel. Obsahuje obrázky lidí různých ras. Žáci

mají za úkol opět oznámkovat obrázky podle sympatií a vyznačit na mapě světa oblasti, kde tito lidé žijí. Součástí této kapitoly je také oznámkovat podle sympatií světová náboženství a zakreslit do mapy světa oblasti, kde převládají. Pátá část je tvořena otázkami, které jsou zaměřené na zdroj, ze kterého se žáci informace dozvídají, na vlastní zkušenosti v oblasti cestování a na to, co by je nejvíce zajímalo při návštěvě daného světadílu. Poslední část, týkající se různých typů krajin, je tvořena obrázky. Žáci měli za úkol přiřazovat typ krajiny ke světadílu, kde se tento typ krajiny nachází. Tato část obsahuje také tabulku smíšených pojmů. Vyskytují se zde názvy pohoří, povodí, hor, živočichů, států a typů krajin. Žáci měli za úkol přiřadit jednotlivé pojmy ke světadílům, pro které jsou typické. Po skončení výzkumu byly testy okamžitě odevzdány. Celé znění didaktického testu viz Příloha 2.

Při *vyhodnocování výzkumu* byla získaná data z obou částí výzkumu nejprve rozdělena na dvě části - Brainstorming a didaktický test. Sesbíraná data metodou brainstormingu byla všechna sloučena a vyhodnocována jako celek, neboť cílem nebylo tato data porovnávat. Ze sesbíraných dat metodou brainstormingu byly vypracované tabulky, do kterých byly zaznamenány shodné odpovědi žáků podle procent četnosti. Odpovědi byly dále rozděleny podle charakteru. Každý světadíl byl zaznamenán do samostatné tabulky. Jejich hodnocení je zaměřeno především na rozsah, shodnost a charakter znalostí a představ jednotlivých světadílů. Také je hodnocena správnost uvedených informací. Data získaná metodou didaktického testu v druhé části výzkumu byla tříděna podle škol, poté podle tříd a nakonec podle pohlaví, neboť v této části bylo cílem, kromě zjištění úrovně znalostí jednotlivých žáků, také porovnání průměru získaných bodů. U vyhodnocování bylo třeba z ručně vyplněného testu vyčíst, zda žák na danou úlohu odpověděl správně. Pro vyhodnocování didaktických testů byla zvolena metoda bodování. Pro každou úlohu testu byl vymezen maximální počet bodů, které mohl žák za splnění úlohy, či správnou odpověď získat. Po vyhodnocení jednotlivých úloh byly získané body sečteny do jednoho celku a byl tak vyhodnocen kompletní počet získaných bodů v testu. Maximální počet bodů, které bylo možné v celém didaktickém testu získat, je 59 bodů. Didaktický test je zaměřen na zdroj, z něž se děti informace dozvídají. Na kvalitu, správnost a rozsah těchto znalostí, ale také na emocionální rovinu kognice. Nejprve byly vyhodnoceny výsledky jednotlivých žáků. Po vyhodnocení jednotlivých žáků jedné třídy byly výsledné body zprůměrovány a byl tak vyhodnocen průměr získaných bodů jedné třídy, poté celé školy. V poslední části

byly také vypočítány průměry získaných bodů všech dívek a všech chlapců, což umožnilo porovnání výsledků podle pohlaví. Výsledná data byla zaznamenána do tabulek a uvádí průměry získaných bodů. Na základě těchto tabulek byly následně vytvořeny grafy. Výsledky výzkumu, včetně vytvořených tabulek a grafů, uvádí kapitola čtyři, výzkumná část.

3.2 Metodika tvorby praktické části

Cílem praktické části je na základě zjištěných informací a výsledků práce, vytvořit návrh vlastního projektového vyučování seznamující žáky 4. nebo 5. ročníků se vstupním přehledem o světadílech. Ze všech vyučovacích metod výuky byla zvolena projektová výuka, neboť pomáhá k propojování mezipředmětových vazeb a začleňování průřezových témat do výuky. Po skončení projektového vyučování zůstává žákům výsledný projekt, výrobek, který může být vystaven, např. ve třídě. Při projektovém vyučování nedochází pouze k získávání vědomostí a dovedností, ale k celkovému rozvoji stránek osobnosti jako je odpovědnost, vytrvalost, spolupráce samostatnost, tvořivost, aj. Proto je vhodné využívat projektovou výuku jako doplněk tradiční výuky.

Vytvořený návrh projektové výuky nese název „Sedm světadílů, sedm světů.“ V rámci projektu byly vytvořeny materiály potřebné k realizaci či materiál k didaktické hře. Projekt obsahuje úkoly, jejichž realizací mají žáky naučit vstupní přehled o světadílech a současně dochází k celkovému rozvoji stránek osobnosti. Celý projekt vychází z již známé úrovně informací a znalostí žáků mladšího školního věku, které byly získány díky předcházejícímu výzkumnému šetření.

Při sestavování projektového vyučování autorka postupovala podle základních kroků. Těmito kroky jsou:

1. Krok: Stanovení záměru projektu, formulace cílů, jichž chceme projektovou metodou dosáhnout a stanovení výsledného produktu, projektu.

V první fázi přípravy projektu byl tedy stanoven smysl a následně formulovány cíle, kterého chceme touto výukou dosáhnout. Současně byla stanovena forma výsledného projektu, který budou žáci vytvářet. Smysl a hlavní cíl projektu je seznámit žáky se

vstupnímu informacemi o světadílech, přiblížit žákům různorodost a odlišnost světadílů a vytvořit či rozšířit tak u žáků povědomí a základní vědomosti o světě. Dalšími cíli jsou vychovat žáky k toleranci lidí různých ras, k toleranci náboženství a vést je k všestrannému rozvoji. Motivovat je k budoucímu individuálnímu poznávání světa, ve kterém žijeme. Velkou výhodou projektové výuky a dalším stanoveným cílem je, že kladně působí na rozvoj žáka a rozvíjí klíčové kompetence.

2. Krok: Plánování, ve kterém dochází k volbě tématu, typu činností, volba metod a organizačních forem

Plánování je nejdůležitější fází a ostatní fáze z ní vychází. Proto bylo této fázi věnováno nejvíce času. Příprava učitele zde spočívá kromě plánování průběhu a volby činností také ve volbě vyučovacích metod a organizačních forem výuky, které jsou nezbytné ke splnění stanovených cílů. V rámci projektu budou využity klasické, aktivizující a komplexní výukové metody. Při volbě výukových metod autorka vychází z přehledu Maňáka a Švece (2003), kteří ve svém díle *Výukové metody*, uvádí jejich dělení. Metody klasické, aktivizující a komplexní ve svém díle dále dělí.

Klasické metody jsou zde rozděleny na metody slovní, názorně-demonstrační a dovednostně-praktické. Metoda slovní bude v projektu využita formou vyprávění, diskuze a rozhovoru. Metoda názorně - demonstrační je v projektu zastoupena prací s obrázky, mapami, metoda dovednostně-praktická bude uplatněna metodou produkční, kterou zahrnuje. Metoda produkční bude realizována při vytváření projektů, obrázků, a mapek, neboť se uplatňuje v činnosti, kde vzniká výsledný výtvar, výstup (Maňák, Švec, 2003).

Aktivizující metody zahrnují metody diskuzní, metody heuristické, řešení problémů, metody situační, inscenační a didaktické hry. Charakteristikou aktivizujících metod je, že jsou řízeny tak, aby žák dosahoval výchovně-vzdělávacích cílů sám, na základě vlastního učení, myšlení a řešení problémů. Aktivizační metody se v projektu objevují ve velké míře a jsou zastoupeny metodou diskuzní a metodou heuristickou, řešení problému a didaktickou hrou.

Komplexní metody jsou propojeny s organizačními formami výuky, s didaktickými prostředky a proto je obtížné je vymezit. Komplexní metody využitě v praktické části jsou skupinová a kooperativní výuka, individuální výuka, frontální výuka, kritické myšlení,

brainstorming, výuka podporovaná počítačem, učení v životních situacích, výuka podporovaná počítačem a spadá sem také projektová výuka.

3. krok: Realizace projektu

Návrh projektové výuky byl vypracován na pět dní s celkovým počtem deseti hodin. Každý den budou dvě vyučovací hodiny vymezeny projektové výuce. Pokud by se v odhadovaném čase činnost nestihla, bude projektu věnována i následující hodina.

Většina činností bude realizována ve třídě, v hodinách, které byly na projekt vymezeny,

4. krok: Zhodnocení práce na projektu

V závěru projektu proběhne hodnocení v komunitním kruhu slovní formou, jak ze strany žáků, tak i učitele, Kromě hodnocení projektu je důležitou součástí také sebehodnocení každého žáka, kde zhodnotí svoji práci, přínos, aktivitu, získané vědomosti a ohodnotí výsledný projekt, na kterém se podílel. Též zhodnotí, co se mu líbilo, nelíbilo a co by třeba příště udělal jinak. Součástí je hodnocení nejen výsledných zpracovaných projektů, ale průběhu celého projektového vyučování.

4. Hodnocení výzkumu

Tato kapitola předkládá analýzu výsledků obou částí výzkumného šetření - brainstormingu a didaktického testu. Cílem této kapitoly by tedy mělo být nejen zjištění úrovně vstupních znalostí, informací a představ o světadílech u žáků mladšího školního věku, ale také analýza výsledků zaměřena na: zdroj, z nějž se děti informace dozvídají, kvalitu, správnost, charakter a rozsah znalostí, jejich rozdílnost, na emocionální rovinu kognice a prekoncept. Současně předkládá srovnání množství znalostí o jednotlivých světadílech, také srovnání výsledků testů v rámci jednotlivých tříd, ročníků i škol. V neposlední řadě také porovnání výsledků děvčat a chlapců.

4.1 Vyhodnocení brainstormingu

Výsledná data z první části výzkumu byla získána metodou brainstormingu. Tato metoda umožňuje zjištění komplexních představ a vědomostí o světadílech.

Při vyhodnocování první části byl veškerý získaný materiál ze všech škol a tříd sloučen. Sbíraná data byla dále tříděna a zaznamenávána do tabulek. Každý světadíl byl zaznamenán do samostatné tabulky. Do tabulek byly zaznamenány shodné odpovědi žáků podle procent četnosti a to v rozsahu 70 % - 100 %, 50 % - 70 %, 30 % - 50 %, 20 % - 30 %, 10 % - 20 %, 5 % - 10 %. Ani u jednoho světadílu se neobjevila data se shodností 70 % - 100 %, proto se v tabulce tento údaj nevyskytuje. Odpovědi byly, pro lepší přehlednost, dále utříděny podle charakteru, a to do oblastí: státy, města, památky, příroda, živočichové, rostliny, náboženství, typická jídla, sport, produkty a výrobky, osobnosti, počasí a obyvatelé. Hodnocení brainstormingu je zaměřeno především na shodnost představ a znalostí, na jejich rozsah a charakter. Dále je hodnocena správnost těchto znalostí. Chybné údaje jsou uvedeny v závorce.

Pro porovnání množství informací uvedených u jednotlivých světadílu bylo zvoleno bodování. Jelikož hodnota uvedených pojmů není totožná a vyskytují se s různou četností, pouhý počet uvedených pojmů v tabulce k porovnání množství informací nestačí. Z tohoto důvodu měly pojmy vyskytující se s různou četností, rozdílnou hodnotu. Pojmy vyskytující se v rozmezí četnosti 50 % - 70 %, měly hodnotu šesti bodů. Pojmy s četností 30 % - 50 %

hodnotu čtyř bodů. Čestnost v rozmezí 20 % - 30 % obsahovala pojmy s hodnotou 2,5 bodu. Četnost 10 % - 20 % obsahovala pojmy s hodnotou 1,5 bodu a nejméně pak četnost 5 % - 10 %, pojmy s hodnotou 0,75 bodu. Po sečtení těchto hodnot bylo možné světadíly porovnat podle množství uvedených informací. Jak je podle tabulky patrné, nejvíce znalostí měli žáci o Evropě, a to s velmi rozdílným výsledkem získaných bodů. Informace o Evropě byly ohodnoceny celkem 122,8 body a žáci zde napsali celkem 81 pojmů. Vzhledem k tomu, že si žáci uvědomují náležitost Česka ke světadílu Evropa, bylo předpokládáno největší množství informací u Evropy. Na druhém místě se umístila Afrika, s 30,5 body. Tabulka Afriky obsahovala celkem 19 pojmů. O Africe se žáci dozvídají větší množství informací oproti ostatním světadílům, neboť jim jsou předkládány v rámci školní výuky nebo mimoškolního prostředí častěji, než informace z jiných světadílů. Žáci sice nemají mnoho informací, což je patrné na množství uvedených pojmů, které se významně neliší od jiných světadílů, ale vyskytují se s velkou četností. Třetí místo obsadila Asie s celkem 17,3 body a 17 uvedenými pojmy. Ačkoliv zde žáci uvedli přibližně stejné množství pojmů jako u světadílu Afriky, Asie získala pouze 17,3 bodů, neboť se většina pojmů vyskytovala s četností pouhých 5 % - 10 %. Na umístění Asie na třetím místě má pravděpodobně vliv převážně poloha a blízkost světadílu vzhledem k Evropě. Na čtvrtém místě se umístila Antarktida s pouze šesti uvedenými pojmy, ale s 15,8 body. Počet uvedených pojmů je omezen tím, že žáci zde neměli možnost obsáhnout všechny oblasti. Počet získaných bodů však vypovídá o tom, že žáci mají o Antarktidě jako světadílu velké množství znalosti. Páté místo patří Severní Americe, s 12 body, ale 15 uvedenými pojmy. Ačkoliv se zde vyskytovalo 15 uvedených pojmů, většina z nich se vyskytovala s četností pouhých 5 % - 10 % a nízký počet získaných bodů zapříčinil umístění Severní Ameriky až na páté místo. Mohli bychom očekávat, větší představy a znalostí o Severní Americe, neboť se do žákova povědomí ve velké míře dostává prostřednictvím médií, seriálů, filmů atd. Velký vliv zde ale také má vzdálenost světadílů vzhledem k Evropě. Kromě Antarktidy, která je velmi vzdálená a umístila se na čtvrtém místě, je patrné, že s větší vzdáleností ubývá množství informací a znalostí o daném světadílu. To se projevuje především u posledních dvou světadílů, tedy Austrálii a Jižní Americe, které dosáhli velmi vyrovnaného počtu bodů. Na šestém místě v množství uvedených informací se umístila Austrálie s pouhými 5,5 body a pěti uvedenými pojmy. Na posledním, sedmém, místě se umístila Jižní Amerika, kde žáci uvedli šest správných pojmů a získala tak 5,3 bodů. Velký

vliv zde bude mít také to, že žáci se v těchto ročnících v rámci výuky s těmito světadíly neselekali a pokud se dozvídají informace o světadílech, pravděpodobně se nejedná o Austrálii nebo Jižní Ameriku, ale dozvídají se velmi často informace o Africe, Asii, Severní Americe nebo Antarktidě. O těchto světadílech mají sice žáci stereotypní představy, ale množství představ a informací je o porovnání vyšší.

Pokud se zaměříme na chybné údaje vyskytující se v tabulkách u světadílu Evropa, Afrika, Asie a Severní Amerika nedošlo k výskytu žádných chyb. Největších chyb se žáci dopouštěli u Antarktidy, kde uvedli čtyři chybné pojmy. Chyb se žáci dopouštěli také u světadílu Jižní Amerika a Austrálie, o kterých měli současně nejméně informací a znalostí.

Tabulka 2 - Porovnání množství znalostí o světadílech

Umístění	Světadíl	Počet bodů za správné pojmy	Počet správných pojmů	Počet chybných pojmů
1.	Evropa	122,8	81	0
2.	Afrika	30,5	19	0
3.	Asie	17,3	17	0
4.	Antarktida	15,8	6	4
5.	Severní Amerika	12	15	0
6.	Austrálie	5,5	5	2
7.	Jižní Amerika	5,3	6	6

Zdroj: Vlastní šetření

Následující tabulky uvádí informace, představy a znalosti žáků 4. a 5. tříd o jednotlivých světadílech. Tabulky světadílů jsou seřazeny od světadílů s nejvíce informacemi ke světadílu, s nejméně daty.

Tabulka 3- Znalosti žáků o Evropě

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy	Česká republika, Německo	Polsko, Rakousko, Slovensko		Itálie, Chorvatsko	Francie, Belgie, Maďarsko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie, Finsko
Města			České Budějovice, Třebíč, Brno, Bratislava	Berlín, Jihlava, Vídeň, Plzeň, Varšava	Řím, Pardubice, Paříž, Ostrava, Londýn, Olomouc
Památky		Karlův most		Karlova univerzita, Orloj	Samsonova kašna, Eiffelova věž, Černá věž, Katedrála sv. Víta, Pražský hrad
Příroda		Vltava	Labe	Sněžka, Malše, Šumava	Krkonoše, Alpy
Živočichové			pes	kočka, medvěd, srna, kůň	prase, ovce, zajíc, liška, vlk, králík
Rostliny					tulipán, růže, pampeliška, sedmikráska
Náboženství			křesťanství		Katolické
Typická jídla				řízek, knedlo-vepřo- zelo, svíčková	pizza, špagety
Sport			fotbal, hokej	tenis	volejbal, basketbal

Produkty a Výrobky				mléko, Madeta, pivo, Koh-I-Noor	
Osobnosti					Karel Gott, Karel IV., Miloš Zeman, Jaromír Jágr
Počasí					
Obyvatelé				domy a paneláky, běloši	

Zdroj: Vlastní šetření

Z Tabulky 3 je patrné, že žáci mají největší povědomí o Evropě v oblasti států. Data v této oblasti se jako jediná vyskytují se shodností 50 % - 70 %. Jedná se o státy Česká republika a Německo. Mohli bychom ale očekávat, že Česká republika se bude vyskytovat s četností 70% - 100%, neboť lze předpokládat, že žáci 4. a 5. ročníků dokáží určit, v jakém světadílu se nachází stát, ve kterém žijí. Největší zastoupení měli kromě České republiky sousední státy naší země z důvodu blízkosti těchto států. Celkem žáci napsali 14 států Evropy, vyskytujících se téměř ve všech procentuálních rozmezích shodnosti, s největším zastoupením v rozmezí 5 % - 10 %.

Co se týče ostatních oblastí, můžeme si všimnout velkého zaměření informací na Česko. Je to způsobeno především tím, že se žáci v rámci učebních osnov učí až do 6. ročníku pouze o Česku. Proto převažují informace z žákova nejbližšího okolí a informace o Česku, které se v rámci osnov dozvěděl ve škole. Tyto výsledky jsou v souladu se školními vzdělávacími programy pro základní vzdělávání, vycházejících z RVP ZV. (MŠMT 2017).

Města, která se v tabulce objevují, jsou zastoupena pouze s četností 30 % a méně. Polovinu z nich tvoří města Česka - České Budějovice, Třebíč, Brno, Jihlava, Plzeň, Pardubice, Ostrava, Olomouc. Druhou polovinu tvoří hlavní města sousedních států Česka a hlavní města států, kam mnoho Čechů cestuje - Bratislava, Berlín, Vídeň, Varšava, Řím,

Paříž, Londýn. Evropské památky byly v zastoupení 50 % a méně. Nejčastěji v rozmezí četnosti 5 % - 10 %. Z evropských památek si žáci vybavili Eiffelovu věž ve Francii, ostatní památky se nachází v Česku a jedná se převážně o pražské památky. V oblasti přírody žáci napsali pouze 7 pojmů. Kromě Alp se jedná o řeky a pohoří též na území Česka. Údaje z ostatních oblastí – živočichové a rostliny, náboženství, typická jídla, sport, produkty a výrobky, osobnosti, obyvatelé, se vyskytují pouze s četností 30 % a méně. I zde žáci zaměřovali znalosti na Česko. Tyto výsledky potvrzují výzkumy vývojové psychologie Langmeiera a Krečířové (2006), kteří uvádějí, že žáci mladšího školního věku čerpají informace ze svého nejbližšího okolí a dokáží přemýšlet pouze v konkrétní rovině v situacích, které sami zažili.

Tabulka 4 - Znalosti žáků o Africe

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy				Egypt	Súdán
Města					
Památky					pyramidy
Příroda			pouště		pralesy
Živočichové			slon	žirafa, velbloud, lev	zebry, opice, hroch, (tygr)
Rostliny				palmy	
Náboženství					
Typická jídla					

Sport					
Produkty a výrobky					
Osobnosti					
Počasí		teplo		sucho	
Obyvatelé		černoši	chudí		domy z přírodnin, hubení

Zdroj: Vlastní šetření

Překvapivě můžeme vidět větší množství představ a znalostí v Tabulce 4. Ze států Afriky žáci znají Egypt, nejspíše z toho důvodu, že mnoho žáků do Egypta cestuje s rodiči, proto je pro ně ze všech afrických států nejznámější. Nejvíce informací mají žáci o přírodě, typických živočiších, podnebí a lidech. Žáci mají Afriku spojenou s teplem, suchem, pouštěmi, chudými hubenými černochoy žijícími v domech z přírodnin. Z těchto představ je patrná stereotypizace informací.

Tabulka 5 – Znalosti žáků o Asii

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy				Čína, Kambodža, Rusko, Japonsko	Jižní Korea, Severní Korea
Města					(Moskva)
Památky					

Příroda				pralesy	pouště
Živočichové					had, lev, tygr
Rostliny					
Náboženství					
Typická jídla					nudle, rýže, sushi
Sport					
Produkty a výrobky					
Osobnosti					
Počasí				teplo	
Obyvatelé					hnědá pleť

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka 5, shrnující údaje o Asii, obsahuje pojmy s četností pouze 20 % a méně. Nejvíce informací se vyskytuje u oblasti států s počtem šesti států. U oblastí vyskytujících se v tabulce se většinou vyskytují méně jak tři údaje. Oblastí památky, rostliny, náboženství, sport, produkty, výrobky a osobnosti se v tabulce nevyskytují, neboť žáci k těmto oblastem žádné informace nevedli. Hlavním důvodem, proč mají žáci o Asii relativně dobré informace z oblasti typických jídel, je oblíbenost asijské kuchyně zde v Česku, proto jsou žákům blízké. Vzhledem k výskytu asijských menšin, zejména vietnamské a čínské, si žáci dokáží představit také obyvatele tohoto světadílu.

Tabulka 6 – Znalosti žáků o Antarktidě

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy					
Města					
Památky					
Příroda		ledový povrch		Sníh	(poušť)
Živočichové		tučňák	(lední medvěd)	Tuleň	ryby
Rostliny					
Náboženství					
Typická jídla					
Sport					
Produkty a výrobky					
Osobnosti					
Počasí		zima			
Obyvatelé			(eskymáci)	(iglů)	

Zdroj: Vlastní šetření

V Tabulce 6 se setkáváme s informacemi žáků o Antarktidě. U tohoto světadílu není možné obsáhnout všechny oblasti, proto se může zdát, že informací v tabulce není mnoho. Při srovnání množství znalostí Antarktidy a jiných světadílů je ale patrné, že žáci ví o Antarktidě více informací než o Severní Americe, Austrálii s Jižní Americe. Důvodem je pravděpodobně jeho velká rozdílnost a jedinečnost v porovnání s jinými světadíly. Žáci

mají o Antarktidě poměrně velké množství informací a představ, pojí si ji s ledovým povrchem, zimou a s živočichy žijícími v chladném prostředí a s Eskymáky žijícími v iglú. Některé informace v tabulce jsou chybné. Důvodem je, že jsou dětem často předkládány chybné stereotypní informace, což u žáků vytváří představu, že vše, co žije v chladném podnebí, žije také v Antarktidě. U chybných údajů došlo k záměně mezi světadílem Antarktidou na jižní polokouli a Arktidou. Žáci tyto dvě místa nerozlišují, vnímají je totožně. Ví, že Eskymáci žijí v chladném prostředí, v iglú a proto je chybně pojí s Antarktidou. Tutéž chybu pozorujeme také u ledního medvěda, který se v Antarktidě nevyskytuje, je živočichem žijícím v Arktidě.

Tabulka 7 – Znalosti žáků o Severní Americe

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy					Mexiko, Kanada, USA
Města					New York, Mrakodrapy
Památky					Socha Svobody
Příroda					
Živočichové					lední medvěd
Rostliny					
Náboženství					
Typická jídla					hamburger, hranolky, fast food
Sport					

Produkty a výrobky					
Osobnosti				Donald Trump	
Počasí					zima
Obyvatelé					obezita, bohatí, angličtina

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka 7 obsahuje údaje pouze s četností 20 % a méně. Většina údajů se nachází v rozmezí 5 % - 10 %. Z údajů je patrné, že světadíl Severní Ameriky mají žáci nejvíce spojený se státem USA, většina údajů se pojí k tomuto státu. Dalo by se očekávat, že žáci budou znát více informací o Severní Americe, neboť sledují mnoho filmů odehrávajících se v Severní Americe, nejčastěji v USA. Podle očekávání z oblasti měst znají pouze New York, který se ve filmech objevuje častěji než hlavní město USA, Washington DC. Z údajů je též patrné, že žáci mají představy o Severní Americe zkrslené médii a filmy, neboť Severní Ameriku znají nejvíce z těchto zdrojů. Proto jejich představy tvoří velkoměsta s mrakodrapy, bohatí obézní lidé a mnoho fast foodu. Překvapivě se mezi osobnostmi Severní Ameriky neobjevuje žádná celebrita. Jedinou osobností v povědomí žáků je nynější prezident Donald Trump, jehož zvolení probíhalo právě v době výzkumu.

Tabulka 8 - Znalosti žáků o Austrálii

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy					
Města					Sydney

Památky					
Příroda					(deštné pralesy), poušť
Živočichové			klokan		(slon), had
Rostliny					
Náboženství					
Typická jídla					
Sport					
Produkty a výrobky					
Osobnosti					
Počasí			teplo		
Obyvatelé					

Zdroj: Vlastní šetření

Množství informací v Tabulce 8 o Austrálii vypovídá o tom, že žáci vědí o Austrálii nejméně informací oproti ostatním světadílům. Důvodem je pravděpodobně největší vzdálenost vzhledem k Evropě a současně nejmenší rozloha v porovnání s ostatními světadíly. Vliv může mít též menší medializace Austrálie a tím omezené množství dostupných informací. Z těchto důvodů bylo malé množství znalostí předpokládáno. Ze všech oblastí obsahují informace pouze čtyři oblasti, ke kterým žáci dokázali správně

napsat pouze pět informací. Navíc se většina informací vyskytuje pouze s četností 5 % - 10 %. Z měst si žáci vybavili Sydney, které je pro ně známější než hlavní město Canberra. Vzhledem k tomu, že k oblasti týkající se přírody žáci naspali deštné pralesy a pouště, obojí s četností 5 % - 10 %, vypovídá o tom, že mnoho žáků nemá představu o tom, jak krajina Austrálie vypadá. Může být také překvapující, že žáci nedokázali napsat ani živočichy, ačkoliv v Austrálii žije velké množství endemitů. Jediný, který se v tabulce objevuje, je klokan, kterého ale dokázalo napsat pouze 20 % - 30 % žáků.

Tabulka 9 - Znalosti žáků o Jižní Americe

	50 % - 70 %	30 % - 50 %	20 % - 30 %	10 % - 20 %	5 % - 10 %
Státy					Brazílie, (Mexiko), (USA), Argentina
Města				(New York)	Rio de Janeiro, (mrakodrapy)
Památky					
Příroda					pralesy
Živočichové					
Rostliny					
Náboženství					
Typická jídla					(hamburgery)
Sport					fotbal, (basketball)

Produkty a výrobky					
Osobnosti					
Počasí					teplo, zima
Obyvatelé					

Zdroj: Vlastní šetření

Data o Jižní Americe v Tabulce 9 se vyskytují v rozmezí četnosti 5 % - 10 %. Většina oblastí je zastoupena pouze jedním údajem. Ze všech oblastí jsou zastoupeny pouze oblasti státy, města, příroda, počasí, typická jídla a sport. V této tabulce se objevují také chybné údaje. Hlavním důvodem chybných odpovědí je záměna informací typických pro Severní Ameriku a Jižní Ameriku. V povědomí žáků je Amerika považovaná jako celek, mnohdy si ji pojí se státem USA. Média poskytují častěji informace z oblasti Severní Ameriky. Proto, pokud mají tyto světadíly rozlišit, činí jim to značné problémy.

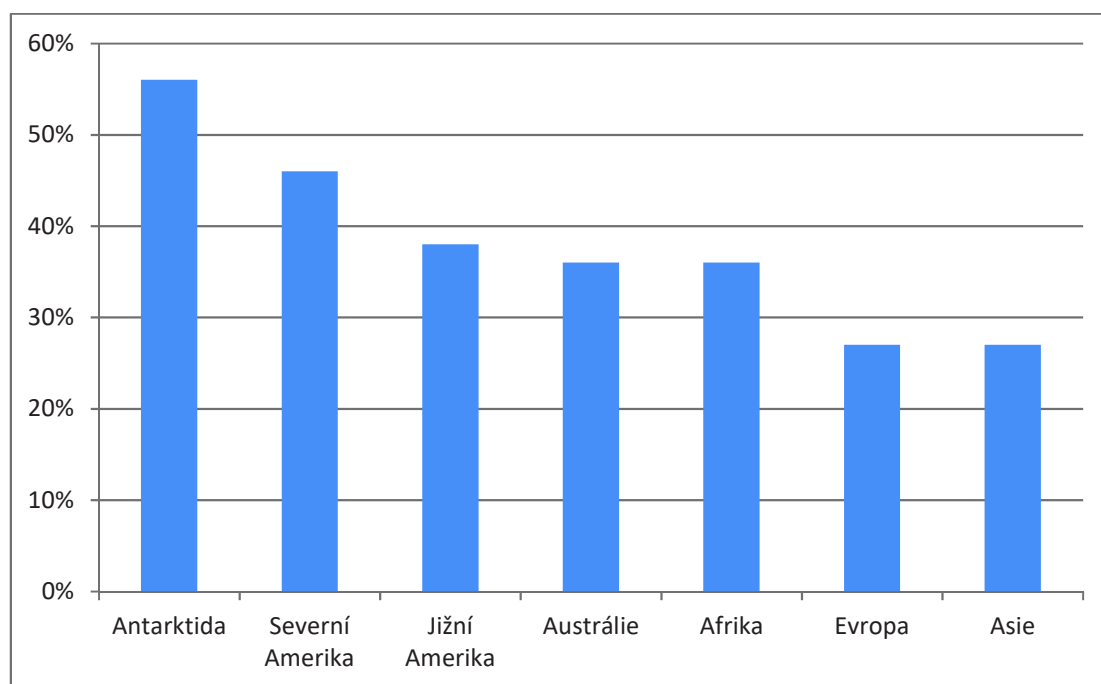
4.2 Vyhodnocení didaktického testu

Druhá část výzkumu byla provedena metodou didaktického testu. Vyjádření výsledků bylo uvedeno v bodech, které žák po vyhodnocení získal. Maximální počet bodů celého testu, které mohl žák získat, byl 59 bodů. Test byl rozdělen do šesti obsahově odlišných částí.

První část testu se zabývá geografickým umístěním světadílů a světadíly obecně. Zjišťovala, zda děti dokáží zakreslit světadíly do slepé mapy světa a pojmenovat je. Za tuto část mohli žáci získat celkem sedm bodů. Za každý správně zakreslený a popsany světadíl jeden bod. Výsledky dopadly hůře, než bylo očekáváno. Největší úspěšnost měli žáci při zakreslení Antarktidy. Tu dokázalo zakreslit a správně pojmenovat 56 % žáků. Správné zakreslení Antarktidy bylo způsobeno pravděpodobně tím, že žáci vědí, že se nachází u jednoho z pólů země. Tím, že ve slepé mapě nebyla zakreslena Arktida, se kterou by nejspíš docházelo k záměně, žáci zakreslovali Antarktidu správně. Na druhém místě ve

správnosti zakreslení se umístila Severní Amerika. Tu dokázalo zakreslit 46 % žáků. Severní Amerika dosahovala lepších výsledků než Jižní Amerika. Ta se umístila na třetím místě s 38 % správného zakreslení. Relativně dobré zakreslení obou Amerik, jak Severní, tak Jižní, je způsobeno především charakteristickým tvarem světadílů, jejich vzdáleností a samostatností vzhledem k Evropě. V testech docházelo pouze k záměně Severní Ameriky a Jižní Ameriky. To poukazuje na neznalost světových stran. Na čtvrtém a pátém místě se se stejnými procenty úspěšného zakreslení umístily světadíly Austrálie a Afrika. Oba světadíly byly zakresleny s úspěšností 36 %. To mohlo být způsobeno také charakteristickým tvarem i jejich samostatností. Největší problémy měli žáci se zakreslením Evropy a Asie. Dalo se předpokládat, že zakreslení světadílů do slepé mapy bude pro žáky obtížné, avšak umístění Evropy už by žák pátého ročníku měl dle autorčina názoru znát. Pokud bychom se zaměřili na tento konkrétní výsledek, zjistíme, že pouze 27 % žáků dokázalo správně zakreslit Evropu do slepé mapy světa. V naprosté většině testů činilo žákům největší problémy rozdělit kontinent Eurasie na světadíly, Evropu a Asii. Proto docházelo k chybnému zakreslení obou světadílů, což zapříčinilo velmi malou úspěšnost. Asii dokázalo správně zakreslit pouze 22 % žáků.

Graf 1 - Úspěšnost zakreslení světadílů

Zdroj: Vlastní šetření

V první části testu měli žáci také za úkol seřadit světadíly podle osobních sympatií. Číslo jedna patří nejoblíbenějšímu světadílu a číslo sedm patří nejméně oblíbenému. Pořadí světadílů podle sympatií nebylo v testu hodnoceno body. Pokud se podíváme na umístění světadílů v tabulce 10, dalo se očekávat, že Evropa se umístí na prvním místě. Dosáhla značně lepšího umístění než ostatní světadíly, s průměrným pořadím 1,7. Na druhém a třetím místě se umístily světadíly Jižní Amerika a Austrálie, o kterých měli žáci v první části výzkumu, brainstormingu, nejméně informací a znalostí. I při tomto hodnocení mohlo dojít k záměně Jižní Ameriky za Severní Ameriku, která by se jinak umístila na druhém místě. Očekávané bylo umístění Antarktidy na posledním místě.

Tabulka 10 - Hodnocení světadílů podle oblíbenosti

Umístění	Světadíl	Průměrné pořadí
1.	Evropa	1,7
2.	Jižní Amerika	3,84
3.	Austrálie	3,9
4.	Severní Amerika	4,2
5.	Asie	4,3
6.	Afrika	4,6
7.	Antarktida	4,9

Zdroj: Vlastní šetření

Druhá část testu ověřovala znalosti světově významných historických a přírodních památek, měst a států. V této části měli žáci za úkol přiřazovat obrázky ke světadílům, na kterých se nachází. Za každý správně přiřazený obrázek ke světadílu bylo možné získat 0,5 bodu. Pokud žáci znali název konkrétního státu, města nebo památky, mohli ho napsat k obrázku také a získali tak 0,3 bodu navíc. Za tuto část bylo tedy možné získat celkem 11,2 bodů. Záměrně bylo zvolené více obrázků než je světadílů, a to z důvodu, aby žáci nemohli hádat. Celkem část obsahovala 14 obrázků. Také byly zvoleny nejznámější památky jednotlivých světadílů. Ve výsledcích této části se ukázalo, že žáci znají názvy

památek i názvy států, ve kterých se památky nachází, ale nedokázali je přiřadit ke světadílu. Většinou tak za obrázek získávali 0,3 bodu. Mezi památky, které žáci dokázali v naprosté většině pojmenovat, patří Eiffelova věž ve Francii (Evropa), Big Ben v Londýně (Evropa), památky z Egypta (Afrika). Bohužel u památek patřící k Severní Americe žáci napsali pouze „Amerika“, ačkoli byli mnohokrát v průběhu upozorněni, že musí rozlišit světadíly Severní Ameriku a Jižní Ameriku. Proto jim za takto přiřazený obrázek nebyly přiděleny body.

Třetí část je opět tvořena obrázky, ale tentokrát se zaměřuje na typické živočichy. Zde se žáci většinou chyb nedopouštěli. Chyby, které se objevovaly nejčastěji, byly způsobené záměnou lamy, která je typická pro Jižní Ameriku a bizona, který obývá Severní Ameriku.

Následující, *čtvrtá část*, se zaměřuje na rasy obyvatel. Obsahuje obrázky lidí různých ras. Žáci měli za úkol opět očíslovat obrázky podle sympatií. Systém číslování probíhal stejně jako v předchozím úkolu (1- nejlepší, 6- nejhorší). Ani zde nebyl úkol hodnocen body. V tabulce, ukazující průměrné pořadí jednotlivých ras, se na prvním a druhém místě umístila rasa europoidní, což bylo předpokládané. Zajímavé je, že obrázek amerických indiánů (mongoloidní rasa) se umístil na čtvrtém místě, zatímco australští domorodci (australoidní rasa) až na šestém, posledním místě. Negroidní rasa se u dětí umístila až na pátém místě s průměrným pořadím 4,46.

Tabulka 11- Hodnocení ras podle oblíbenosti

Umístění	Číslo obrázku	Rasa	Průměrné pořadí
1.	Obrázek číslo 6	Europoidní	1,1
2.	Obrázek číslo 5	Europoidní	2,45
3.	Obrázek číslo 2	Mongoloidní	3,27
4.	Obrázek číslo 3	Mongoloidní (Američtí indiáni)	4,18
5.	Obrázek číslo 1	Negroidní	4,46
6.	Obrázek číslo 4	Australoidní	5,1

Zdroj: Vlastní šetření

V této části měli žáci napsat, jaké rasy lidí znají. Za každou rasu, kterou žák správně napsal, získal jeden bod. Rasy, které se v testech objevovaly, byly pojmenovány jako „černoši“, „běloši“, „Číňani“, „Asiati“. Za takto napsané rasy žáci získali body, neboť správná terminologie je pro žáky mladšího školního věku velmi náročná a nepřiměřená.

Kromě tématu lidských ras tato oblast zahrnovala světová náboženství. I zde žáci měli za úkol očíslovat světová náboženství podle sympatií (1 – nejoblíbenější, 5 – nejméně oblíbené). Na prvním místě se umístilo křesťanství, což bylo očekávané vzhledem k historickým a kulturním zvyklostem naší země. Výsledky této úlohy ale také poukazují na znepokojivou skutečnost, jak moc jsou děti ovlivněné médii a názory dospělých. Při vyplňování tohoto úkolu většina žáků nevěděla, co je buddhismus a hinduismus, Jelikož se autorka zúčastnila výzkumu ve všech třídách, stručně tyto náboženství žákům popsala. Při vyplňování tohoto úkolu mnoho žáků nahlas okomentovalo negativní vztah k islámu. Když na to autorka reagovala a zeptala se, proč má žák takto negativní smýšlení o islámu, žák to nebyl schopný vysvětlit, pouze poukázal na to, že tyto názory někde slyšel. Většina žáků nemá ale o islámu téměř žádné objektivní informace. Není tedy překvapující, že islám se umístil až na posledním místě s průměrným pořadím 4,3. V mnoha testech se kromě známky u islámu objevil i zamračený obrázek nebo negativní slovní komentář, jako je například: „Nikdy“ nebo „Fuj“!

Tabulka 12 - Hodnocení světových náboženství podle oblíbenosti

Umístění	Náboženství	Průměrné pořadí
1.	Křesťanství	1,28
2.	Židovství	2,5
3.	Budhismus	3,6
4.	Hinduismus	3,7
5.	Islám	4,3

Zdroj: Vlastní šetření

Tato část byla doplněna další slepou mapou světa, do které měli žáci napsat čísla obrázků lidí různých ras, podle toho, kde ve světě tyto lidé žijí. A současně zakreslit do

mapy oblasti, kde převládají jednotlivá světová náboženství. Tento úkol byl pro žáky velice náročný a jediné doplněné údaje byly umístění europoidní rasy a vyznačení křesťanství na území Evropy. Ostatní údaje téměř nikdo nevyplnil, pokud ano, nebyly správně.

Pátá část byla tvořena otázkami, které jsou zaměřené na zdroj, ze kterého se žáci informace dozvídají, na vlastní zkušenosti v oblasti cestování a na to, co by je nejvíce zajímalo při návštěvě daného světadílu. Obsahuje otázky otevřené i uzavřené. Konkrétně obsahuje otázky:

- *Jak se jmenuje světadíl, na kterém se nachází Česká republika?*

Všichni žáci, kteří na tuto otázku odpověděli, odpověděli správně. Za správnou odpověď získal žák 0,5 bodu.

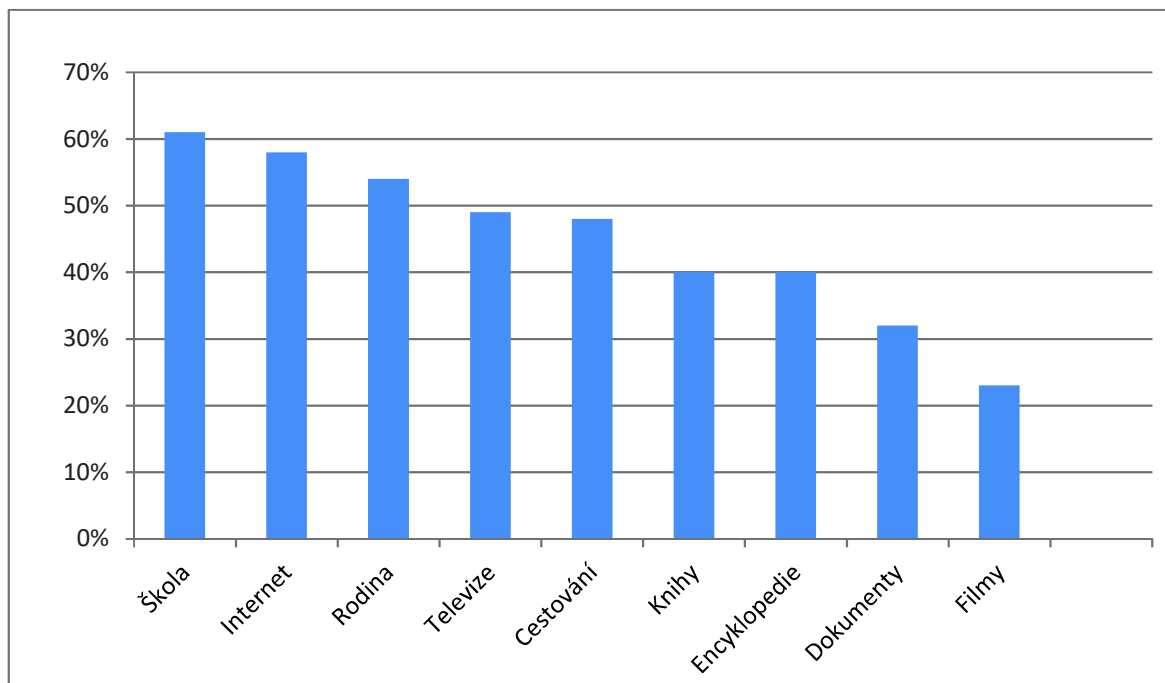
- *Kde jsem byl? Vypiš státy, které jsi navštívil a dopiš k nim, na kterém světadílu se nachází.*

Nejčastější odpovědi byly předpokládáné. Nejčastěji žáci jmenovali sousední státy České republiky (Německo, Rakousko, Slovensko). Dále státy, které bývají častou destinací letních dovolených (Itálie, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Řecko). Ve všech případech ovšem žáci již nenapsali, na jakém světadílu se daný stát nachází, tudíž nelze ověřit, zda žák tuto znalost má.

- *Odkud se dozvídáš informace o světě? Zakroužkuj. Můžeš zakroužkovat více možností.*

Žáci měli možnost vybrat z devíti zdrojů – škola, rodina, internet, knihy, encyklopedie, televize, dokumenty, cestování, filmy. Případně mohli napsat také jinou možnost. Za tuto otázku nemohl žák získat žádný bod, Zde mohlo dojít ke zkreslení dat vzhledem k věku respondentů, neboť žáci zakroužkovali mnoho možností. Výsledky ale ukazují, že 61 % žáků zvolilo jako zdroj informací školu. Na druhém místě byl jako zdroj zvolen internet, který zakroužkovalo 58 % žáků. Na třetím místě byla 54 % žáků zvolená rodina.

Graf 2 - Zdroje informací o světadílech

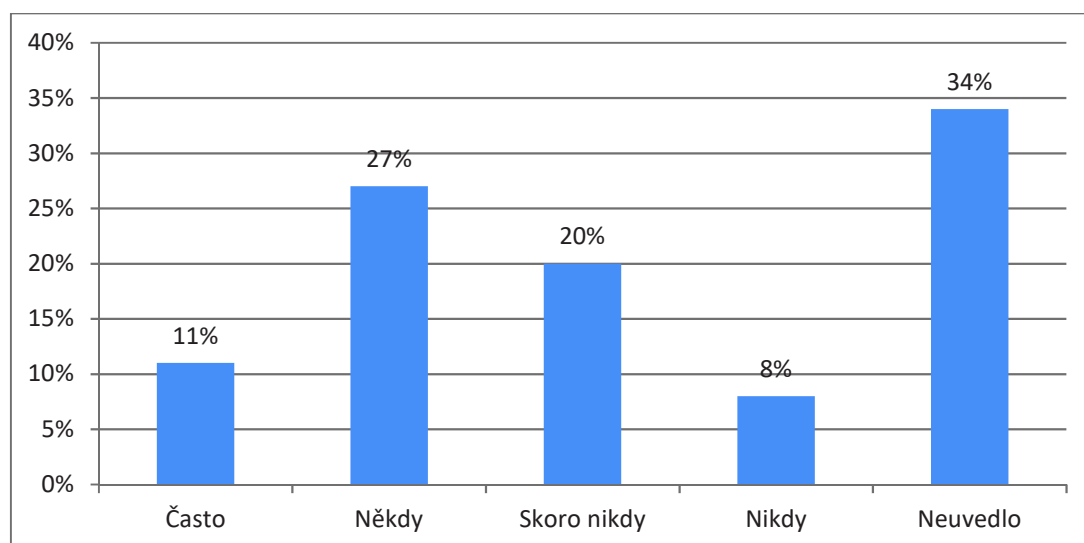

Zdroj: Vlastní šetření

- Jak často si prohlížíš mapu světa, globus? Zakroužkuj.

Žáci měli vybrat jednu možnost z variant – často, někdy, skoro nikdy, nikdy. 34 % žáků na tuto otázku neodpovědělo. Z žáků, kteří odpověď uvedli, zvolilo 27 % odpověď „někdy“ a 20 % skoro nikdy.

Graf 3 - Práce s mapou, globusem

Zdroj: Vlastní šetření

- *Co bys chtěl/a vidět, kdybys jel/a do Evropy, Asie, Austrálie, Afriky, Jižní Ameriky, Severní Ameriky?*

Na tuto otázku odpovědělo velmi málo žáků. Odpovědi, které byly vyplněné, byly bohužel formulované velice obecně. Problémem je také to, že žáci napsali stejný údaj ke všem světadílům. Nejčastější odpovědi byly: „Zajímá mě, jak tam žijí.“ „Zajímá mě, jaká mají zvířata.“ nebo „Zajímá mě, jak to tam vypadá.“ Ani tato otázka nebyla v testu hodnocena body.

Šestá, *poslední část*, týkající se různých typů krajin, byla opět tvořena obrázky, celkem osmnácti. Žáci měli za úkol přiřazovat typ krajiny ke světadílu, kde se tento typ nachází. Některé obrázky bylo možné přiřadit k více světadílům, neboť se tento typ může vyskytovat na více světadílech. Za každý správně přiřazený obrázek získal žák 0,5 bodu.

V závěru testu byla umístěna tabulka obsahující 30 smíšených pojmů. Vyskytovaly se zde pojmy označující názvy pohoří, povodí, hor, živočichů, států a typů krajin. Žáci měli za úkol přiřadit jednotlivé pojmy ke světadílům, pro které jsou typické. Některé pojmy mohly být opět přiřazeny k více světadílům. Za každou správnou odpověď mohl žák získat 0,5 bodu. Některé pojmy, které tabulka obsahovala, byly záměrně jednoduché a předpokládala se tak správná odpověď u téměř všech žáků. Některé názvy, které tabulka

obsahovala, byly velmi náročné a jejich vyplnění se předpokládalo u žáků s výbornými znalostmi. Několik málo žáků dokázalo i tyto pojmy správně přiřadit.

4.3 Vyhodnocení cílových aspektů výzkumu

Jak již bylo v práci uvedeno, hlavním cílem výzkumu je zjištění úrovně představ a znalostí světadílů ve 4. a 5. třídách základních škol. Dalšími cíli mé práce je: porovnání výsledků testu tří základních škol, rozdílných ve velikosti a umístění. Podrobnější porovnání výsledků jednotlivých ročníků a tříd. A v neposlední řadě porovnání výsledků didaktického testu děvčat a chlapců. Pro srovnávání výsledků tříd, ročníků, škol a výsledků chlapců a dívek, byla použita srovnávací metoda, která ukazuje rozdílnost nebo také shodnost. Tyto výsledky jsou vyjádřeny průměrným počtem bodů získaných v didaktickém testu. Výsledky byly následně zpracovány do tabulek.

Pro porovnání výsledků základních škol, byly záměrně zvoleny školy různých velikostí a různého umístění. Žáci z největší školy, ZŠ Bezdrevské v Českých Budějovicích, v didaktickém testu získali v průměru 14,65 bodů. Žáci ze ZŠ Týnské v Třebíči, získali v průměru pouze o 0,49 bodu více, tedy průměr bodů činí 15,14 bodů. Nejmenší, malotřídní, škola ZŠ Urbanov dosáhla srovnatelných výsledků v porovnání s většími školami a žáci zde získali v průměru 15,5 bodů. Srovnání výsledků těchto škol vypovídá o tom, že velikost školy ani její umístění, nemá vliv na úroveň vstupních informací a znalostí o světadílech. Průměrný počet bodů získaných v didaktickém testu se liší jen minimálně, o necelý bod.

Tabulka 13 - Souhrnné srovnání výsledků škol

Škola	Počet respondentů	Průměrný počet bodů
ZŠ Bezdrevská	102	14,65
ZŠ Týnská	77	15,14
ZŠ Urbanov	4	15,5
Celkem	183	15,1

Zdroj: Vlastní šetření

Porovnání výsledků ročníků a jednotlivých tříd přináší podobný výsledek jako srovnání výsledků škol. Ani zde nepozorujeme výrazné rozdíly v průměru získaných bodů v didaktickém testu. Žáci čtvrtého ročníku získali v průměru 14,34 bodů, žáci pátého ročníku dosáhli lepšího výsledku s průměrem 15,69 bodů, avšak s rozdílem pouhých 1,35 bodu. Výrazný rozdíl není patrný ani při srovnání výsledků jednotlivých tříd.

Tabulka 14 - Porovnání výsledků ročníků

Škola	4. ročník	Průměrný počet bodů	5. ročník	Průměrný počet bodů
ZŠ Bezdrevská	4. B	13,15	5. A	15,61
	4. C	14,28	5. B	15,56
ZŠ Týnská	4. C	14,46	5. C	16,03
	4. B	14,3	5. B	15,76
ZŠ Urbanov	4.- 5.	15,5	4.- 5.	15,5
Průměrná známka ročníků	4. ročník	14,338	5. ročník	15,692

Zdroj: Vlastní šetření

Porovnání výsledků chlapců a děvčat, kteří se výzkumu účastnili v počtu 88 dívek a 95 chlapců, přineslo zjištění, že chlapci nedosáhli výrazně lepších výsledků v didaktických testech a neprokázali tak větší znalosti než dívky. Celkový průměr bodů získaných dívkami činí 13,93 bodů, u chlapců je výsledek nepatrně lepší a činí 15,55 bodů. Pokud se ale zaměříme na výsledky dívek a chlapců v jednotlivých třídách, v několika třídách dosahovaly dívky lepších výsledků s rozdílem i několika bodů. Větších rozdílů si můžeme povšimnout i ve prospěch chlapců. Největší rozdíl je patrný z výsledků ZŠ Urbanov. Tento rozdíl je způsoben nízkým počtem žáků, kteří tuto malotřídní školu navštěvují. Ačkoliv

výsledky práce neprokazují, že by sexové rozdíly byly determinantou vzdělávacích výsledků, Průcha (2002) uvádí výsledky výzkumů, ve kterých dosahovali chlapci lepších výsledků. Jelikož existují protichůdné výsledky různých výzkumů nelze jednoznačně vyhodnotit porovnání dle pohlaví žáků.

Tabulka 15- Porovnání výsledků podle pohlaví žáků

Škola	Třída	Průměrný počet bodů děvčat	Průměrný počet bodů chlapců
ZŠ Bezdrevská	4. B	14,11	12,18
	4. C	13,42	15,14
	5. A	14,93	16,35
	5. B	15,18	15,93
ZŠ Týnská	4. B	13,55	15,05
	4. C	12,03	16,75
	5. B	16,48	15,04
	5. C	17,2	15,82
ZŠ Urbanov	4. - 5.	8,5	17,73
Celkový průměr bodů		13,93	15,55

Zdroj: Vlastní šetření

Porovnání výsledků jednotlivých žáků ukazuje zajímavější výsledky, než srovnání předchozí. Tabulka 16 představuje ukázkou výsledků žáků jedné třídy, uvádí body získané v didaktickém testu. Nejlepší výsledek činí 42,8 bodů, nejhorší 7 bodů. Je patrné, že vstupní znalosti o světadílech jsou velice rozdílné. Tento výsledek byl očekáván, neboť se jednalo o výzkum vstupním znalostí a žáci se doposud dozvídali informace o světadílech z mimoškolního respektive rodinného prostředí nebo svoji vlastní zájmovou činností. Stejně výsledky bychom mohli očekávat u žáků starších ročníků, kdy už došlo v rámci

výuky k osvojení učiva o světadílech. Neboť vyrovnávat rozdíly ve znalostech žáků je jedním z cílů výchovně – vzdělávacího procesu.

Tabulka 16 - Porovnání výsledků jednotlivých žáků

Třída 5. A - 27 žáků	
Děvčata	Chlapci
16,5 b	18,5 b
9,5 b	29 b
13 b	6 b
8,5 b	9 b
14,6 b	8,5 b
15,5 b	20,5 b
26,5 b	17 b
19,5 b	19,7 b
11 b	42, 8 b
15,5 b	7,5 b
18 b	10,5 b
13 b	13,5 b
20,9 b	10 b
7 b	-

Zdroj: Vlastní šetření

4.4 Celkové zhodnocení výzkumu

Při realizaci výzkumu se autorka vždy setkala s ochotným a vstřícným přístupem vedení škol, třídních učitelů i samotných dětí. Díky tomu měla možnost výzkum provést na třech základních školách a zjistit, jakou úroveň představ, informací a znalostí mají žáci 4. a 5. ročníků základních škol o světadílech.

První část výzkumu umožnila zjištění komplexních představ a vědomostí o světadílech, neboť žáci neměli žádné omezení. Díky použité metodě brainstormingu bylo možné

porovnat množství znalostí a představ o jednotlivých světadílech. Při ohlédnutí na výsledky, je nutné podotknout značný rozdíl rozsahu informací o jednotlivých světadílech. Ani u jednoho světadílu jsme se nesetkali se znalostmi vyskytujícími se v rozmezí četnosti 70 % - 100 %. Jak je z výsledků patrné, největší množství informací a znalostí žáků sledujeme u Evropy, a to s velmi rozdílným výsledkem. Zde ale převládají informace zaměřené na Česko, ne na Evropu jako světadíle. Mohli bychom očekávat, že v tabulce Evropy bude zastoupena shodnost v rozmezí četnosti 70 % - 100 %, neboť si žáci uvědomují náležitost Česka k území Evropy. Po Evropě mají žáci největší znalosti o Africe. Znalostí není mnoho, ale vyskytují se s velkou četností. Třetí místo obsadila Asie. Ačkoliv si žáci vybavili mnoho pojmů, většina se vyskytovala s velmi malou četností. Překvapivým výsledkem je, že žáci mají ucelené představy o Antarktidě. Menší úspěšnost zjišťujeme u světadílu Severní Amerika, Austrálie a Jižní Amerika, o kterých žáci mají velmi málo nebo téměř žádné informace. Mohli bychom očekávat, větší představy a znalosti o Severní Americe, neboť se do žákova povědomí ve velké míře dostává prostřednictvím médií, seriálů, filmů atd. Velmi malé znalosti prokázali žáci o Austrálii a Jižní Americe. Velký vliv zde bude mít také to, že žáci se v těchto ročnících v rámci výuky s těmito světadíly nesetkali a pokud se dozvídají informace o světadílech, pravděpodobně se nejedná o Austrálii nebo Jižní Ameriku, ale dozvídají se velmi často informace o Africe, Asii, Severní Americe nebo Antarktidě. O těchto světadílech mají sice žáci stereotypní představy, ale množství představ a informací o těchto světadílech je o porovnání vyšší. U světadílu Antarktida, Jižní Amerika a Austrálie bylo zaznamenáno také množství chybných informací, které ale byly očekávány. Za překvapivý výsledek první části výzkumu lze považovat umístění Asie, kde žáci prokázali větší množství vědomostí v porovnání se Severní Amerikou. Po celou dobu výzkumu bylo očekávané největší množství informací o Evropě a poté o Severní Americe.

V druhé části výzkumu, přinesly výsledky, metodou didaktického testu, mnoho zajímavých a překvapujících informací. Šokujícím bylo zjištění, že žáci nejsou schopni zakreslit světadíly do slepé mapy světa. Pokud bychom se zaměřili na Evropu, úspěšnost jejího zakreslení činila pouze. Ze všech světadílu se umístila až na šestém místě. Je zarážející, že žáci čtvrtých a pátých ročníků nemají představu, kde se Evropa nachází. Naopak dobré znalosti žáci prokázali v oblasti týkající se světově významných historických a přírodních památek, měst a států. Ve výsledcích této části se ukázalo, že

žáci znají názvy památek i názvy států, ve kterých se památky nachází, ale nedokáží je přiřadit ke světadílu. Z didaktického testu také vyplývá, jak žáci sympatizují se světadíly, s lidmi různých světových ras a se světovým náboženstvím. V oblasti světadílů žáci nejvíce sympatizují s Evropou, nejméně s Antarktidou. Překvapivé je, že po Evropě žáci uvedli jako nejoblíbenější světadíle Jižní Ameriku, ačkoliv o ní měli nejméně znalostí. Je možné, že zde došlo k záměně Jižní a Severní Ameriky, jako tomu bylo v první části výzkumu. V oblasti týkající se světových ras, žáci opět nejvíce sympatizují s Europoidní rasou. Nejméně sympatické byly žákům obrázky rasy: Negroidní a Australoidní (australští indiáni). I tento výsledek se dal očekávat, neboť žáci sympatizují spíše s obyvateli stejné rasy. Při hodnocení světových náboženství se též podle očekávání nejlépe umístilo křesťanství, na posledním místě islám. Ačkoliv žáci nemají téměř žádné znalosti v této oblasti, naprosto jednoznačně islám odsuzují. Část testu byla zaměřená na zdroj informací o světadílech. Žáci zde uvedli, že nejvíce informací se dozvídají ve škole, na internetu a v rodinném prostředí. Hůře pak dopadly zdroje – knihy, encyklopedie a dokumenty. Tento výsledek se dal předpokládat, neboť četba žáků upadá, žáci tráví více času na počítači. Didaktický test v druhé části výzkumu umožnil srovnání úrovně vstupních znalostí škol, ročníků, tříd, srovnání výsledků jednotlivých žáků a srovnání výsledků podle pohlaví. Ukázalo se, že velikost školy a města, ve kterém se škola nachází, nemá vliv na úroveň vstupních znalostí. Všechny školy dosáhly velmi podobných výsledků. Stejně výsledky jsou patrné při porovnání výsledků ročníků a tříd. Ani při srovnání výsledků podle pohlaví nejsou patrné rozdíly. Rozdíly můžeme pozorovat pouze při porovnání výsledků jednotlivých žáků, kde žáci dosahovali velmi rozdílné úrovně znalostí.

5. Praktická část

Projekty umožňují integraci učiva z různých oblastí, pomáhají k zařazování průřezových témat a současně rozvíjí klíčové kompetence žáků. Z tohoto důvodu je v praktické části práce pro výuku vstupního přehledu o světadílech a tvorbu vlastního výukového materiálu zvolena metoda projektového vyučování. V praktické části práce byla vytvořena příručka představující návrh projektové výuky pro žáky 4. a 5. tříd základních škol.

**Návrh projektové výuky pro žáky 4. a 5. tříd
základních škol**

Téma: Světadíly

Sedm světadíků, sedm světů

Úvod

Příručka představuje návrh projektové výuky, vytvořené pro žáky 4. a 5. tříd základních škol, popřípadě také žáky 2. stupně základních škol, kde se podle rámcového vzdělávacího programu žáci začínají o světadílech učit. Svým obsahovým zaměřením slouží k seznámení a lepšímu pochopení vstupního přehledu o světadílech. Je možné ji využít také jako učební pomůcku pro zpestření výuky. Příručka je zaměřena na všechny světadíly. Kromě návrhu projektu zahrnuje množství příloh, pracovních listů, či didaktickou deskovou hru.

Struktura příručky:

- Metodika pro učitele
- Návrh projektu
- Soubor příloh – pracovní listy, didaktická desková hra

5.1 Metodika pro učitele

Téma projektu: Sedm světadílů, sedm světů

Realizace: 4. a 5. ročník základní školy

Délka trvání: dlouhodobý- 5 dnů – s celkovým počtem 22 hodin

Typ projektu:

Podle organizace: vícepředmětový

Podle navrhovatele: vlastní

délky: střednědobý (5 dnů)

Podle prostředí: školní, domácí

Podle počtu zúčastněných: společný (třídní)

Stanovené cíle projektové výuky:

- Seznámit žáky se vstupními informacemi o světadílech a vytvořit tak u žáků základní vědomosti.
- Přiblížit žákům různorodost a odlišnost světadílů, pro ně typické živočichy, rostliny, památky, obydlí atd.
- Vypěstovat u žáků vztah a toleranci k jiným kulturám, zvyklostem a k jiným způsobům života.
- Vychovat žáky k toleranci k lidem různých světových ras a toleranci k jiným národům
- Zpracování výsledného projektu, produktu
- Podpořit a naučit žáky spolupráci se svými spolužáky
- Schopnost samostatně řešit problém
- Mít odpovědnost za realizaci a výsledek projektu

Integrované předměty:

Člověk a jeho svět, český jazyk, pracovní činnosti, výtvarná výchova, hudební výchova

Výukové metody:

Klasické metody – metoda slovní (vyprávění, diskuze, rozhovor), metoda názorně-demonstrační (práce s obrázky, mapami), metody dovednostně–praktické (vytváření projektů, obrázků, mapek)

Aktivizující metody - metody diskuzní, metoda řešení problémů

Komplexní metody - Skupinová a kooperativní výuka, individuální výuka, frontální výuka, kritické myšlení, brainstorming, projektová výuka, učení v životních situacích, výuka podporovaná počítačem

Organizace: Skupinová a individuální práce, frontální výuka

Výstup: Závěrečným produktem budou vytvořené projekty každého světadílu, které budou na konci tvořit jeden celek

Způsob prezentace projektu:

Žáci ve skupinkách budou projekt prezentovat ve třídě před spolužáky. Po prezentaci budou projekty vystavené na nástěnce na chodbě školy

Způsob hodnocení projektu:

Hodnocení slovní – sebehodnocení a hodnocení žáky i učitelem v komunitním kruhu

Pomůcky: velké archy papíru, bílé papíry, PC a internet, prezentace v PowerPoint, psací potřeby, pastelky, fixy, odkazy, vyhledané informace, fotky, zajímavosti, encyklopedie, atlasy, globus, okopírované slepé mapky světa, knihy a příručky o světadílech, lepidlo, nůžky, pravítko

Formulace cílů na úrovni klíčových kompetencí:

1) Kompetence k učení

- Žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

2) Kompetence k řešení problémů

- Žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

3) Kompetence komunikativní

- Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

4) Kompetence sociální a personální

- Žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

5) Kompetence občanské

- žák respektuje jiné národy, jejich barvu kůže či zvyky,
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

6) Kompetence pracovní

- Žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Realizaci projektu předchází *příprava a plánování*. Přípravná etapa je nejdůležitější částí projektového vyučování, neboť z ní ostatní fáze projektu vychází. Před samotnou realizací projektu je nezbytné promyslet i možná úskalí, která by mohla při realizaci nastat. Příprava učitele zde spočívá kromě plánování průběhu projektové výuky také ve vytvoření materiálů, které v průběhu bude sám využívat a v materiálním zajištění předmětů, pomůcek, knih, encyklopedií, časopisů atd., které jsou nezbytné ke splnění stanovených cílů. Díky tomu, že projektová výuka vychází z výzkumné části práce a je tvořena na základě získaných dat výzkumu, je předem známá vstupní úroveň znalostí žáků, což značně usnadňuje přípravu a plánování. Jak už bylo zmíněno výše, projekt nese téma: Sedm světadílů, sedm světů. Tento název poukazuje na rozdílnost každého světadílu a podbízí k jejich objevování, probádání a poznávání. Smyslem projektu je seznámit žáky se vstupními informacemi o světadílech, přiblížit žákům různorodost a odlišnost světadílů a vytvořit či rozšířit tak u žáků povědomí a základní vědomosti o světě. Pomocí poznávání jiných kultur, zvyklostí a způsobů života, vychovat žáky k toleranci lidí různých ras, k toleranci náboženství a vézt je k všestrannému rozvoji. Motivovat je k budoucímu individuálnímu poznávání světa, ve kterém žijeme. Tento dlouhodobý projekt je naplánován na pět dní, kdy každý den budou projektu vyhraněné 2 vyučovací hodiny. V případě, že se naplánovaná činnost nestihne v těchto dvou hodinách zrealizovat, bude projektu věnována i další hodina. Většina činností bude realizována ve třídě, v hodinách, které byly na projekt vymezeny, Některé činnosti proběhnou také mimo školu v domácím prostředí individuální formou. Jedná se sbírání informací, zajímavostí, obrázků a jiných materiálů potřebného ke zpracování projektu. Děti budou většinu času pracovat ve skupinkách a budou pracovat s informacemi, zajímavostmi, které samy zjistily, nashromáždily. Činnosti, které budou realizovány v rámci projektu, zahrnují práci s myšlenkovou mapou, brainstorming, vyhledávání, třídění a shromažďování dat, zpracování projektu, představení projektu, společné hodnocení a jeho konečné vystavení.

Práce na projektu bude ozvláštněna praktickými činnostmi – prohlížením prezentace obrázků na tabuli, sledováním krátkých videí (motivace), poslechem hudby, prací s atlasy a encyklopediemi, vypracováváním pracovních listů, hrou deskové hry a výtvarným zpracováním projektu. Výstupem a závěrečným produktem budou skupinkami vytvořené projekty každého světadílu, které budou na konci tvořit jeden celek. Výsledný vzhled projektu si děti navrhnu a vytvoří ve skupinkách samy., pouze s ústním vedením a podněcováním ze strany učitele. Jedinou podmínkou projektu je, aby obsahoval předem určené informace. Tento seznam budou mít žáci po celou dobu vytváření na tabuli. Po zpracování projektu budou žáci ve skupinkách projekt prezentovat ve třídě před spolužáky. Po prezentaci projekty vystaví na nástěnce na chodbě školy. V závěru projektu proběhne hodnocení v komunitním kruhu slovní formou jak ze strany žáků, tak i učitele. Důležitou součástí je hodnocení nejen výsledných zpracovaných projektů, ale průběhu celého projektového vyučování.

Po důkladné přípravě následuje *realizace projektu*. Žáci jsou aktivním prvkem vyučování, učitel pomáhá, motivuje, povzbuzuje a řídí. Projekt bude probíhat po dobu pěti dnů, první den dvě vyučovací hodiny, ostatní dny 5 vyučovacích hodin.

Konečné hodnocení je součástí závěrečné části projektu. Pro konečné hodnocení projektu byla zvolena ústní forma v komunitním kruhu. Nejprve učitel děti pochválí za celý projekt, jejich přípravu i práci na vytvořených projektech. Před celkovým hodnocením učitelem by měli nejprve projektové vyučování, i svou práci na něm, ohodnotit žáci. Při sebehodnocení žáků by měl každý žák zhodnotit průběh projektové výuky, co si z něj odnesl. Ohodnotí své nově osvojené informace a znalosti o světadílech. Ohodnotí sám sebe, svoji práci na společném třídním projektu, ale také práci ve skupině a jak se mu ve skupině pracovalo. Posoudí, co se skupině povedlo, v čem měli naopak problém a zda je s výsledným projektem spokojený. Co se mu nejvíce na projektu líbí, co ho nejvíce bavilo, zaujalo. Nebo co by naopak přišť změnil, udělal jinak.

Po sebehodnocení všech žáků, kteří se na projektu podíleli, by následovalo hodnocení učitelem. Učitel zhodnotí celkový průběh projektového vyučování. Ohodnotí nejen získané poznatky a vědomosti žáků, ale také práci žáků, jejich aktivitu, chování, spolupráci a snahu při tvorbě projektů. Poté se zaměří na práci jednotlivých skupinek a ohodnotí jejich výsledné projekty, jejich obsah i výtvarnou úpravu. V neposlední řadě se také zaměří na prezentaci projektu před třídou. V závěru učitel společně se třídou vyhodnotí a shrne, zda žáci dosáhli vytyčených cílů. S názvem „Sedm světadílů, sedm světů“ bude všech sedm projektů společně vystaveno na nástěnce na chodbě školy. Nástěnka může být též dozdobena obrázky nebo lístečky se zajímavostmi, které se na plakáty nevešly. Pokud bude možno, výstup projektu by byl prezentován také na webových stránkách školy.

5.2 Návrh projektu

Projekt je využitelný ve čtvrtých a pátých ročnících základních škol, při výuce vstupních znalostí o světadílech. Projekt lze využít také ve výuce vyšších ročníků, jako motivační část při zahájení tematického celku o světadílech. Celý projekt by bylo vhodné zahájit v pátek, a to z toho důvodu, aby měli žáci dostatek času na sběr informací a materiálů potřebných k projektu.

1. den

Aplikované učivo	Seznámení se světadíly
Třída	4. – 5.
Časové rozvržení	2 vyučovací hodiny 1. hodina- seznámení s projektem, rozřazení do skupin, vystavení plakátu, zadání úkolu 2. hodina- metoda brainstormingu, myšlenková mapa, ověřování myšlenkové mapy
Pomůcky	Fixy na tabuli, plakát projektu
Prostor	Třída
Příprava	Papírky na rozlosování do skupinek
Výukové metody	Brainstorming, myšlenková mapa, diskuze, rozhovor
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">• Seznámení s projektem, jeho tématem, cíli, pravidly, průběhem a hodnocením, vyvěšení plakátu projektu• Rozřazení do skupinek, zadání úkolu (sběr dat a podkladů), rozřazení do skupinek• Brainstorming a myšlenková mapa

V evokační části proběhne první seznámení s projektem. Žáci budou před zahájením projektového týdne seznámeni s tématem projektu, společně si stanoví cíle projektu a pravidla, podle kterých budou během celého projektového týdne pracovat.

Návrh projektu 1. den

Budou seznámeni se základním cílem, což je vytvoření výsledného projektu, plakátu. Na něj navazuje též forma jeho prezentace a kritéria hodnocení celé projektové výuky. Po úvodním seznámení s projektem bude na třídní nástěnkou vyvěšen plakát projektu, který bude vystaven po celý průběh projektu. Žáci současně dostanou za úkol vyhledat, roztřídit a shromáždit co nejvíce materiálu o světadílech, neboť tento materiál jim bude podkladem pro vyplnění pracovních listů a zpracování projektu ve skupinkách. Žáci mohou donést obrázky, encyklopedie, atlasy, časopisy, odkazy na internet apod. Všechny informace by měly být adekvátní k věku a vstupním znalostem dětí. Neboť je světadílů sedm, budou žáci rozděleni do sedmi skupin, a to formou losování. Losování bylo zvoleno z toho důvodu, aby se žáci naučili spolupracovat a komunikovat ve skupině se všemi spolužáky, ne pouze s nejlepšími kamarády. Losováním bude též přidělen každé skupince jeden světadíl, který výtvarně zpracuje na plakát o velikosti A3. Žáci budou mít za úkol do dalšího dne zjistit, jak se nazývají obyvatelé jejich světadílu, neboť se po dobu jednoho týdne stanou jimi. Každá skupinka pak dostane nálepkou jiné barvy, podle toho, ke kterému světadílu náleží i s názvem jejich skupinky např. „Evropan“.

Po seznámení s projektem následuje motivační část, pro kterou byla zvolena aktivizující metoda brainstormingu a myšlenkové mapy. Na tabuli bude nakreslená Země. Na ni bude napsán název projektu „Sedm světadílů, sedm světů“: Země je střed myšlenkové mapy, ze které bude vybíhat sedm čar představujících sedm světadílů. Žáci budou chodit k tabuli, a budou psát všechny informace a asociace, které se jim vybaví a rozšíří tím myšlenkovou mapu. Myšlenková mapa by měla zahrnovat různé oblasti, jako jsou státy, živočichové, rostliny, obyvatelé, podnebí, památky, atd. V průběhu metody učitel nezasahuje ani nijak nekomentuje informace psané žáky. Pouze koordinuje tvorbu myšlenkové mapy, její přehlednost a dělení. Myšlenková mapa zůstane na tabuli do dalšího dne, neboť budou všechny údaje ověřovány a opravovány.

2. den

Aplikované učivo	Seznámení se světadíly
Třída	4. – 5.
Časové rozvržení	5 vyučovacích hodin
Pomůcky	Videa představující všechny světadíly, fix na tabuli, prezentace fotek v programu PowerPoint, pracovní listy
Prostor	Třída
Příprava	Videa představující všechny světadíly, prezentace fotek v programu PowerPoint.
Výukové metody	Frontální, individuální, diskuze
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">• Krátká videa představující světadíl, popřípadě prezentace v programu PowerPoint• Ověřování a oprava myšlenkové mapy

Druhý den bude v režii učitele, který bude mít již předem připravená a vyhledaná krátká videa představující jednotlivé světadíly. Popřípadě prezentaci obrázků v programu PowerPoint. Před spuštěním videa ke světadílu bude na plakátu projektu ukázáno, o jaký světadíl se jedná, kde se nachází, jak vzdálený je od místa, kde žijeme, aby měli žáci představu, o jakém světadílu se hovoří. Současně před spuštěním videa dostane každý žák pracovní list vztahující se k danému světadílu. Během zhlédnutí filmu bude žák doplňovat informace, které se dozví v průběhu promítání, na přední straně pracovního listu. Na tabuli bude stále myšlenková mapa z předešlého dne, neboť je nutné ji zkontrolovat. Po zhlédnutí videa, vždy k jednomu světadílu, se opět žáci zaměří na myšlenkovou mapu a všechny asociace, které si ve spojení s tímto světadílem vybavili. Metodou rozhovoru a diskuze budou žáci vedeni k ověřování a opravování všech pojmů, které se v myšlenkové mapě objevily. Do mapy mohou dodatečně doplňovat také informace, které se dozvěděly z videa.

3. den

Aplikované učivo	Seznámení se světadíly
Třída	4. – 5.
Časové rozvržení	5 vyučovacích hodin
Pomůcky	Pracovní listy, sesbíraný materiál o světadílech, encyklopedie, knihy, internet, mapy
Prostor	Třída
Příprava	Pracovní listy, sesbíraný materiál o světadílech
Výukové metody	Individuální, skupinová
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">• Doplnění a vypracování pracovních listů• Kontrola pracovních listů

Tato aktivita navazuje na předchozí den, kdy žáci v průběhu sledování videa o světadílech doplňovali informace do pracovních listů.

V prostoru třídy bude spojením alespoň tří lavic vytvořeno sedm stanovišť. Každé stanoviště představuje jeden světadíl. Na lavicích každého stanoviště budou všechny shromážděné informace vztahující se k danému světadílu, obrázky, časopisy, knihy, cestopisy, encyklopedie a mapy, které budou mít žáci k dispozici a ve kterých budou žáci vyhledávat údaje, potřebné ke správnému vyplnění pracovního listu. V případě, že nikdo ze skupinky nebude schopný zjistit požadovaný údaj, bude pro žáky k dispozici také počítač. Žáci se rozmístí ke stanovištím ve skupinkách rozdělených při zahájení projektu. Skupinka začíná u svého stanoviště. Např. Evropani začínají na stanovišti Evropa. Po uplynutí stanoveného času se skupinky přesunou k dalšímu stanovišti ve směru hodinových ručiček a budou doplňovat pracovní list týkající se dalšího světadílu. Žáci budou vedeni k rozvržení úkolů při zjišťování údajů, ke spolupráci a ke vzájemné pomoci při vyplňování, ačkoliv každý žák bude doplňovat informace do svého pracovního listu. Poslední vyučovací hodina bude věnována společné kontrole. Pokud žákům budou některé informace chybět, doplní si je.

4. den

Aplikované učivo	Seznámení se světadíly
Třída	4. – 5.
Časové rozvržení	5 vyučovacích hodin
Pomůcky	Pracovní listy, sesbíraný materiál o světadílech, encyklopedie, knihy, internet, mapy, papíry A3, psací potřeby, fixy, pastelky, obrázky, slepá mapa světa
Prostor	Třída
Příprava	Slepá mapa světa
Výukové metody	Individuální, skupinová
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> Vytváření projektu ve skupinkách

Podle předem připraveného plánu, žáci sbírají vhodný materiál, třídí ho, zpracovávají, analyzují, kompletují. Učitel je v roli poradce, motivuje k činnosti a podporuje. Žáci si mohou prohlížet obrázky na internetu, prohlížet encyklopedie, atlasy, knihy, časopisy a vyhledávat v nich potřebné informace. Společně se musí ve skupince domluvit na informacích, které využijí, na postupu práce, výtvarné podobě projektu a dojít díky spolupráci ke společnému řešení. Aktivně by se měl do projektu zapojit každý žák. Jeho zpracování a výtvarný vzhled zvolí skupinka sama, jedinou podmínkou je, aby projekt obsahoval předem zadané informace, které budou po celou dobu zpracování na tabuli.

Projekt světadílu musí obsahovat:

- 1) Název světadílu
- 2) Polohu a rozlohu, společně se slepou mapou světa, ve které světadíl vybarví
- 3) Státy, které se tam nachází, města, památky
- 34) Jak vypadají obyvatelé tohoto světadílu? Jak se jim říká?
- 5) Jak zde lidé žijí? Alespoň 10 vět.
- 6) Popiš krajinu, podnebí, přírodu, rostliny (alespoň 5 vět)
- 7) Jací živočichové zde žijí?
- 6) Co vás o této zemi nejvíce zaujalo, překvapilo? (Alespoň 5 vět)
- 7) 5 Nej (nejvyšší hora, největší jezero, nejdelší řeka...)
- 6) Obrázky kreslené nebo tištěné (obyvatel, mapy, památek, typických zvířat...)

5. den

Aplikované učivo	Seznámení se světadíly
Třída	4. – 5.
Časové rozvržení	5 vyučovacích hodin 1. a 2. hodina – prezentace vytvořených projektů 3. a 4. hodina – Hra „Sedm světadílů, sedm světů“ 5. hodina – Závěrečné hodnocení projektu
Pomůcky	Vytvořené projekty
Prostor	Třída
Příprava	Slepá mapa světa
Výukové metody	Frontální, skupinová
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • Závěrečná prezentace skupin • Hra „Sedm světadílů, sedm světů“, zjišťující získané vědomosti • Závěrečné hodnocení celého projektu • Vystavení projektů

Po zpracování projektu budou žáci ve skupinkách projekt představovat a prezentovat výsledek své práce ve třídě před spolužáky. Forma a příprava prezentace bude opět spočívat na skupince. Při prezentaci měli ostatní žáci možnost klást různé otázky k danému tématu.

Neboť důležitým cílem projektové výuky bylo seznámit žáky se vstupními informacemi, znalostmi o světadílech, byla pro tento účel navrhnutá hra, která má ověřit nově získané znalosti žáků. Hra obsahuje hrací desku, na které jsou políčka různých barev. Každá barva představuje jeden světadíl. Součástí hry jsou, kromě hrací desky, také kartičky s otázkami. Barva světadílu na hrací desce se shoduje s barvou kartiček s otázkami. Jedna barva kartiček, týkající se jednoho světadílu, zjišťuje znalosti v oblastech např. státy, poloha světadílu, památky, otázky kultury, živočichové a rostlinstvo, podnebí, příroda. Na jedné straně kartičky je název světadílu, jehož se otázka týká, a na druhé straně je otázka včetně správné odpovědi. Součástí hry jsou také výherní žetony, které hráč získá za správnou odpověď. Žáci budou rozděleni do čtyř skupinek.

Návrh projektu 5. den

Každá skupinka obdrží svoji stolní hru. Každý hráč má jednu figurku, se kterou se pohybuje po hracím poli. Pokud žák stoupne figurkou na barevné políčko, musí odpovědět správně na otázku, která je napsaná na kartičce stejné barvy. Otázku vždy čte jiný hráč, aby nedošlo k přečtení odpovědi. Pokud odpoví žák správně, získává žeton stejné barvy. Pokud odpoví špatně, nezískává žeton a hra pokračuje. Vyhrává žák s nejvíce žetony.

V závěru projektu proběhne hodnocení v komunitním kruhu slovní formou, jak ze strany žáků, tak i učitele. Důležitou součástí je hodnocení nejen výsledných zpracovaných projektů, ale průběhu celého projektového vyučování.

Po prezentaci a zhodnocení žáci vystaví projekty na nástěnce na chodbě školy učitele. Důležitou součástí je hodnocení nejen výsledných zpracovaných projektů, ale průběhu celého projektového vyučování.

Pracovní listy:

- Afrika
- Antarktida
- Asie
- Austrálie
- Evropa
- Jižní Amerika
- Severní Amerika

Pracovní listy jsou zaměřené na všechny oblasti daného světadílu (státy, města, památky, zajímavosti, živočichové aj.). Žáci mají doplňovat a vypracovávat pracovní listy samostatně, pouze za pomoci nashromážděných informací, zdrojů, knih, internetu, encyklopedií a map, které mají k dispozici. Pracovní listy obsahují činnosti: Doplňování informací do textu, vybarvování, luštění křížovky, luštění tajenky, luštění přesmyček, spojování pojmů, kreslení atd. Žáci získávají vstupní znalosti o světadílech hravou, zábavnou a zajímavou formou.

Jméno: _____

AFRIKA

- ❖ Vybarvi ve slepé mapě světa Afriku.
- ❖ Vyhledej informace a doplň je do textu.

Afrika je největší světadíl. Je považována za lidstva. Žije zde okolo obyvatel, kterým se říká Nejvíce lidí žije, nejméně pak v oblastech V Africe je států. Velkou část Afriky tvoří , a savany. Největší poušť je Nejdelší řekou Afriky je Ve střední Africe se nachází také prales. Nejvyšší horou Afriky jeK Africe patří také ostrov v oceánu. Největším městem je Velkými problémy Afriky jsou , , ,

❖ Doplň věty.

Lidé mají pleť. Většinou žijí v
Mnoho z nich trpí , a proto jsou veliceVětšina
dětí nechodí do školy, proto neumí

Víš, jak se jmenuje tato africká památka?
V jakém státu se nachází?

❖ V Africe žije mnoho zvířat. Dopln' je do křížovky a rozlušti tajenku.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

3. 2. 6. 4. 5. 1.

Tajenka:

❖ Vylušti v přesmyčkách názvy afrických států.

AM-MO-S-K-BI - _____

OLA-G-AN - _____

E-NA-BI-MI - _____

TI-OP-E-IE - _____

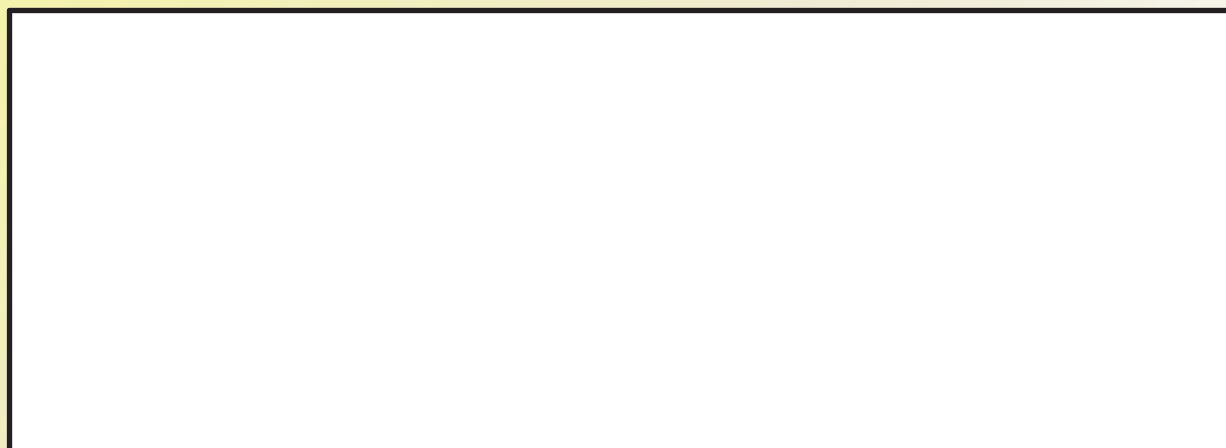
RO-MA-KO - _____

PT-E-GY - _____

❖ Nakresli obrys světadílu Afrika.

❖ Nakresli, jak to v Africe vypadá.

Jméno: _____

ANTARKTIDA

- Vybarvi ve slepé mapě světa Antarktidu.
- Vyhledej informace a doplň je do textu.

Antarktida se nachází v části naší planety. Rozprostírá se kolem Povrch pokrývá, který tvoří až ledu celé zeměkoule. Antarktida je světadíl, mrzne tam i v létě a teploty se pohybují okolo

Je tu druhů rostlin.
Například, ,
..... . Z živočichů zde žijí
..... ,.....
..... ,

V období polární zimy
Slunce..... . Počasí je
zde, a proto tu
normální lidé Z lidí žijí
v Antarktidě pouze na
několika

Nakresli, jak to podle tebe vypadá v Antarktidě.

Jakému státu patří Antarktida?

Znáš odpověď na otázky?

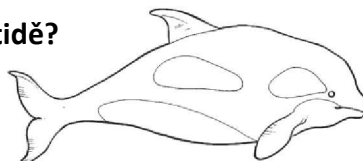
Proč je na Antarktidě zima?

Proč tam nežijí lidé?

Kolik stupňů byla nejnižší naměřená teplota?

**Vybarvi obrázky. Napiš ke každému
živočichovi jeho název. Žijí na
Antarktidě?**

Jméno: _____

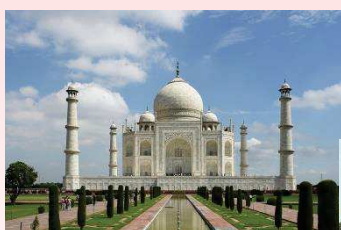
ASIE

- ❖ Vybarvi ve slepé mapě světa Asii.
- ❖ Vyhledej informace a doplň je do textu.

Asie je světadíl. Spolu s Evropou se nachází na kontinentu zvaném Jejich hranice prochází Asie se dělí na několik částí, na : Asii, kde se nachází státy např., na Asii, kde se nachází státy např., na Asii, kde jsou státy např., na Asii, kde se nachází státy a na Asii, se státy V Asii žije obyvatel ze všech světadílů naší planety. Obyvatelé jsou převážně rasy a vyskytují se zde všechny druhy náboženství.

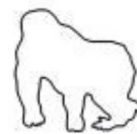
Nejvyšší hora Asie se jmenuje a leží v pohoří

- ❖ Najdi jména těchto asijských památek, napiš také v jakém státě se nachází.

❖ V Asii žije mnoho druhů živočichů. Dokážeš najít všechny živočichy? (celkem 8)

A	C	B	D	O	L	V	S	V
B	T	Y	G	R	S	L	A	E
N	K	Z	O	A	O	I	L	L
O	L	P	A	N	D	A	E	R
P	K	S	Z	G	V	J	V	Y
I	E	I	K	U	B	K	H	B
C	L	R	A	T	C	H	A	A
E	M	A	H	A	D	A	R	P
N	O	L	I	N	E	L	T	E

Živočichové:

❖ Vypiš alespoň 5 NEJ pro světadíl Asie.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

❖ Seřad' asijské státy podle rozlohy: Izrael, Čína, Indie., Japonsko.

❖ Nakresli, jak to podle tebe v Asii vypadá.

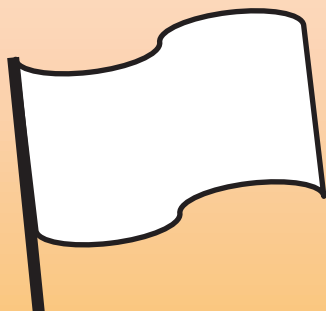
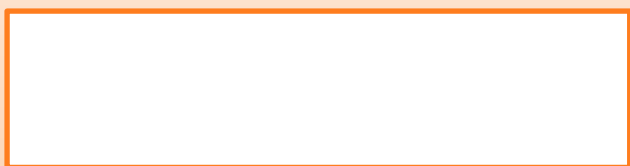
Jméno: _____

AUSTRÁLIE

- Vybarvi ve slepé mapě světa Austrálii.
- Vyhledej informace a doplň je do textu.

Austrálie je světadíl a nachází se zde jediný stejnojmenný stát, tedy Jeho hlavní město se nazývá Austrálie je obklopena tisíci, kterým se říká Nachází se na straně polokoule. Proto říkáme Australanům Zatímco u nás v Evropě je den, tam je Když my máme léto, u protinožců panuje Australani jsou většinou potomci Původních obyvatel, Australanů, s tmavou pletí zbylo Největší plochu Austrálie tvoří a

- Nakresli vlajku státu Austrálie. Popiš, co se na ní objevuje a proč.

Jak dnes žijí původní obyvatelé Austrálie?

.....

.....

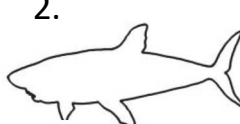
.....

.....

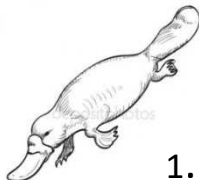
- Na obrázku jsou živočichové, kteří žijí v Austrálii. Dokážeš doplnit tajenku?

1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														

2.

1.

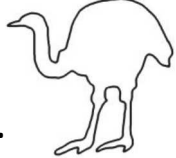
4.

5.

3.

Tajenka: _____

6. _____ čert

Víš o jakou památku se jedná a v jakém městě bys ji našel?

❖ Vyber si jednoho australského živočicha. V několika větách ho popiš.

❖ Nakresli, jak to v Austrálii vypadá.

Jméno: _____

EVROPA

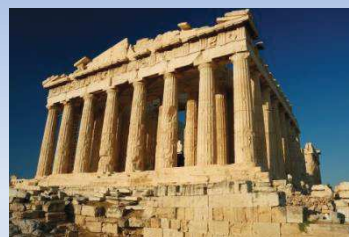
- Vybarvi ve slepé mapě světa Evropu.
- Vyhledej informace a doplň je do textu

Evropa se spolu s Asií nachází na kontinentu zvaném Hranice, která je dělí ,prochází Evropa je nejmenší světadíl, ve kterém se nachází také náš stát Celkem je v Evropě států. Nejvyšší horou Evropy je, který se nachází v pohoří

Kterých států je tyto vlajky?

Dokážeš pojmenovat tyto evropské památky? Napiš jejich název i stát, ve kterém se nachází.

Spoj názvy států s jejich hlavními městy.

Itálie

Francie

Španělsko

Slovensko

Německo

Řecko

Velká Británie

Madrid

Athény

Berlín

Londýn

Paříž

Řím

Bratislava

Zakroužkuj živočichy, kteří žijí v Evropě.

Slon, zajíc, pštros, vlk, medvěd,
žirafa, koala, srna, zebra, jelen,
klokan, ovce, kráva, pes, kočka, lev,
prase, tučňák, plameňák, kapr,

Nakresli, jak to podle tebe vypadá v Evropě.

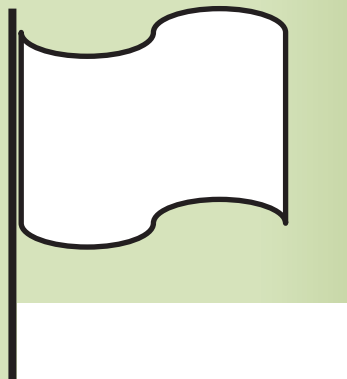
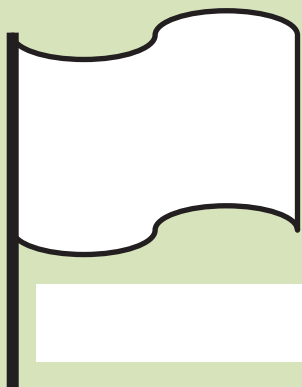
Jméno : _____

JIŽNÍ AMERIKA

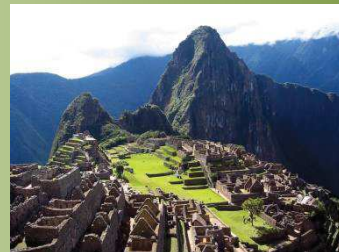
- Vybarvi ve slepé mapě světa Jižní Ameriku.
- Vyhledej informace a doplň je do textu.

Jižní Amerika leží z větší části na polokouli. Od Severní Ameriky ji dělí Také bývá označována jako Amerika . První civilizace se zde vyvinuly již 2000 let př. n. l. a zanechaly po sobě nádherné památky. V 15. stol. Objevil Jižní Ameriku a do Jižní Ameriky začali pronikat Evropané. To byl počátek Proto se dnes mluví v J. A. a Na západě tohoto světadílu je dlouhé pásmo hor, které se jmenuje..... Kromě vysokých hor zde najdeme nejrozsáhlejší na světě. Také zde protéká největší řeka na světě Největším státem Jižní Ameriky je

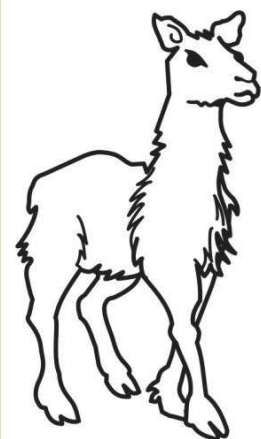
- Nakresli 3 vlajky států Jižní Ameriky.

- Dokážeš pojmenovat tyto památky? Napiš jejich název i stát, ve kterém se nachází.

- Pozoruhodnými živočichy Jižní Ameriky jsou?

- Nakresli, jak to podle tebe vypadá v Jižní Americe.

Jméno: _____

SEVERNÍ AMERIKA

❖ Vybarvi ve slepé mapě světa Severní Ameriku

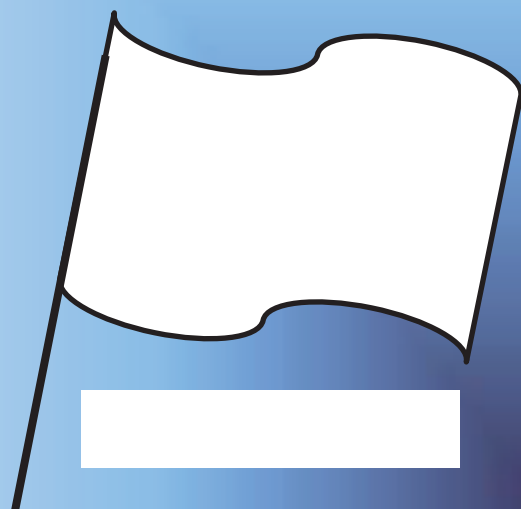
❖ Vyhledej informace a doplň je do textu.

Severní Amerika je světadíl na polokouli. Od Jižní Ameriky ji dělí a od Evropy ji dělí..... oceán. K Severní Americe patří také největší ostrov světa Lidé v Severní Americe žijí tisíce let. Když sem připlul, nazval tyto lidi, tak se jim říká dodnes. V Americe se stejně jako v Evropě střídají 4 roční období. Na severu je a na jihu Na jejím území se nachází státy Největší .je V Severní Americe můžeme vidět rozsáhlé parky a krásnou přírodu i velká, moderní , jako je třeba

❖ Napiš alespoň 5 NEJ Severní Ameriky

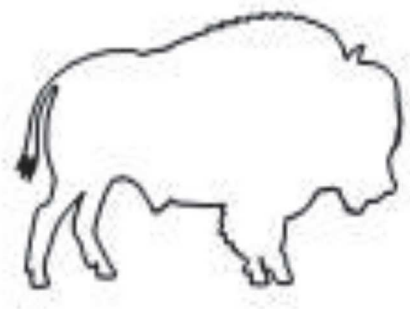
❖ Vyber si jeden stát a nakresli jeho vlajku.

❖ Dokážeš pojmenovat památky? Napiš k nim jejich název, i stát, kde se nachází.

❖ Napiš, jací živočichové žijí v Severní Americe.

❖ Nakresli, jak to podle tebe vypadá v Severní Americe.

Desková hra Sedm světadílů, sedm světů

Počet hráčů: 3 – 6

Pomůcky: Hrací deska, hrací karty, figurky, hrací kostka, žetony

Cíl hry: Získat co nejvíce žetonů za správnou odpověď.

Pravidla hry:

Každý hráč má na herní desce postavenou jednu figurku. Všechny stojí na začátku hry na políčku Start. Hru začíná nejmladší hráč.

Hráč, který hru začíná, hodí kostkou a posune figurku o číslo na kostce. Políčka hry mají sedm barev. Každá barva představuje jeden světadíl. Po posunutí figurky dostane hráč otázku z balíčku karet, který má stejnou barvu jako dané políčko. Otázku nečte sám hráč, neboť je pod otázkou uvedena také správná odpověď. Otázku čte vždy osoba sedící napravo od hráče, který má odpovídat. Pokud žák odpoví správně, získává žeton stejné barvy. Pokud na otázku hráč nezná odpověď nebo není odpověď správná, žák nezískává žádný žeton. Karta s právě přečtenou otázkou se položí stranou a dále se s ní nehraje.

Hra dále pokračuje ve směru hodinových ručiček. Pokud se na jednom políčku potkají 2 figurky, figurky se nevyhazují a hra pokračuje. Pokud dojdou kartičky s otázkami jedné barvy, žák dostane otázku z jiného balíčku, který si sám zvolí. Hra končí v momentě, kdy hráči použijí všechny kartičky s otázkami. Vyhrává hráč s nejvíce žetony.

START

Sedm světadílů, sedm světů

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

AFRIKA

**Nachází se
Afrika jižně od
Evropy?
ANO nebo NE ?**

Odpověď: Ano

**Je Afrika největší
světadíl?
ANO nebo NE?**

Odpověď: Ano

**Africkým
obyvatelům se
říká?**

*Odpověď:
Afričani*

**Většinu povrchu
Afriky tvoří?**

Odpověď: Poušť

**Největší africká
poušť se nazývá?**

Odpověď: Sahara.

**Nejdelší řekou
Afriky je?**

Odpověď: řeka Nil

**Nejvyšší hora
Afriky se
nazývá?**

*Odpověď:
Kilimandžáro*

**V Africe nejsou
jenom pouště. Ve
střední Africe je
také?**

*Odpověď: Deštný
prales.*

**K Africe patří také
ostrov v Indickém
oceánu. Jak se
jmenuje?**

*Odpověď:
Madagaskar*

Největším městem Afriky je?

Odpověď: Káhira

Velkým problémem Afriky je?

Odpověď: Nemoci, hlad, chudoba, sucho, války

Lidé v Africe mají pleť.

Odpověď: tmavou, černou pleť

Je většina Afričanů bohatá a žije v přepychu? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Trpí většina Afričanů obezitou? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne, trpí hladem

Mohl bys v Africe potkat krokodýla? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jmenuj alespoň tři živočichy typické pro Afriku.

Odpověď: Slon, žirafa, hroch, zebra, gorila, opice, antilopa, lev, nosorožec, krokodýl,

Jmenuj alespoň jednu památku Afriky.

Odpověď: památky starého Egypta (pyramidy, Sfinga, Údolí králů,....)

Je Afrika největší světadíl? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Jmenuj alespoň 2 státy Afriky.

Odpověď: Egypt, Tunis, Maroko, Keňa, Namibie, Angola, Etiopie,...

Jmenuj alespoň 2 rostliny, které rostou v Africe

Odpověď: Palma, kaktus, liány, banánovník,.....

Co je safari?

Odpověď: Pozorování volně žijících zvířat v přírodě.

Afrika je považována za lidstva. Dopln.

Odpověď: kolébku lidstva

Jaké problémy trápí africké obyvatelstvo? Jmenuj alespoň 2.

Odpověď: Sucho, hlad, chudoba, nemoci, války, ..

Proč je Afrika osídlena nerovnoměrně? Kde žijí nejvíce a kde nejméně?

Odpověď: Kvůli suchu. Nejvíce lidí žije okolo řeky Nilu, nejméně v oblastech pouští.

Proč velbloud může být dlouhou dobu bez vody?

Odpověď: Má zásoby v hrbech.

Proč mají obyvatelé Afriky černou pleť?

Odpověď: Pleť se musela přizpůsobit místnímu klimatu.

Znáš nějaké starověké civilizace Afriky?

Odpověď: Egypt,

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

ASIE

Kde leží na mapě Asie? Na kterou světovou stranu od Evropy?

Odpověď: Na východ od Evropy

Je Asie největší světadíl? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Kudy prochází hranice mezi Evropou a Asií? Alespoň 1 údaj.

Odpověď: Ural, Emba, Kaspik, Kavkaz, Černé moře, úžiny Bospor a Dardanely.

Patří Indie mezi asijské státy? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Patří Sýrie a Saudská Arábie mezi státy Asie? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jmenuj alespoň 3 státy Asie.

Odpověď: Sýrie, Pákistán, Malajsie, Thajsko, Čína, Rusko, Indie, Japonsko, Jižní Korea,....

Asie se nachází spolu s Evropou na kontinentu zvaném ?

Odpověď: Eurasie

Najdeš v Asii prales? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Asie se dělí na několik částí. Jmenuj alespoň 2 z nich.

Odpověď: Jihozápadní Asie, Střední Asie, Jižní Asie, Jihovýchodní Asie, Východní Asie

Obyvatelé Asie jsou převážně rasy. Doplň.

Odpověď: žluté, mongoloidní

Nejvyšší hora Asie se nazývá ?

Odpověď: Mount Everest

Je nejvyšší hora Asie, Mount Everest, také nejvyšší hora světa? ANO nebo NE.

Odpověď: Ano

Nejvyšší hora Asie leží v pohoří?

Odpověď: Himaláje

Jmenuj alespoň 1 významnou asijskou památku.

Odpověď: Velká čínská zeď, Zakázané město, Terakotova armáda, Angkor wat, Taj Mahal,...

Jmenuj alespoň 3 státy Asie.

Odpověď: Sýrie, Pákistán, Malajsie, Thajsko, Čína, Rusko, Indie, Japonsko, Jižní Korea,....

Jmenuj alespoň 3 živočichy žijící v Asii.

Odpověď: Panda, tygr, slon, opice, orangutan, levhart

Je koala živočich žijící v Asii? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Nachází se v Asii poušť? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jsou živočichové panda, opice a orangutan živočichové Asie? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jmenuj alespoň jedno NEJ světadílu Asie.

Odpověď: největší světadíl, nejvyšší hora- Mount Everest, nejvíce obyvatel jednoho státu- Čína,....

Ve kterém státu Asie žije nejvíce obyvatel?

Odpověď: Čína

Který z těchto asijských států má největší rozlohu? Izrael, Čína, Indie, Japonsko.

Odpověď: Čína

Jmenuj alespoň 2 asijská velkoměsta.

Odpověď: Peking, Tokio, Bombaj, Šanghaj, Bangkok, Singapur, Kuala Lumpur,...

Jmenuj alespoň 3 státy Asie.

Odpověď: Sýrie, Pákistán, Malajsie, Thajsko, Čína, Indie, Japonsko, Jižní Korea,....

Nachází se v Asii největší vodní nádrž světa? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano, v Číně

O které Asijské památce se říká, že je vidět z vesmíru?

Odpověď: Velká čínská zeď

Dokážeš jmenovat alespoň dvě náboženství v Asii?

Odpověď: islám, buddhismus, taoismus, hinduismus, křesťanství

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

EVROPA

**Nachází se Česká republika v Evropě?
ANO nebo NE.**

Odpověď: Ano

Evropa se spolu s Asií nachází na kontinentu zvaném?

Odpověď: Eurasie

**Hranice, která dělí Evropu s Asií, prochází kudy?
Jmenuj alespoň 1.**

Odpověď: Ural, Emba, Kaspik, Kavkaz, Černé moře, úžiny Bospor a Dardanely.

**Evropa je
nejmenší světadíl.
Doplň.**

*Odpověď: druhý
nejmenší světadíl.*

Nejvyšší horou je Evropy je?

Odpověď: Mount Blanc

Nejvyšší hora Evropy se nachází v pohoří?

Odpověď: Alpy

Jmenuj sousední státy České republiky.

Odpověď: Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko

Jmenuj alespoň 5 států Evropy.

Odpověď: Francie, Británie, Německo, Finsko, Norsko, Itálie,...

Jmenuj alespoň 3 státy Evropy. Nesmí se jednat o sousední státy Česka.

Odpověď: Francie, Británie, Finsko, Norsko, Itálie, Chorvatsko, Španělsko, Řecko,...

Z jakých barev se skládá státní vlajka Česka?

Odpověď: Červená, modrá, bílá

Je Londýn hlavní město Francie? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Patří Portugalsko ke státům Evropy? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Je Madrid hlavní město Španělska? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Vyjmenuj hlavní města našich sousedních států.

Odpověď: Berlín, Vídeň, Bratislava, Varšava

Jaké je hlavní město Itálie?

Odpověď: Řím

Nachází se na území Evropy sopky? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jmenuj alespoň 5 evropských živočichů.

Odpověď: Srna, jelen, zajíc, prase, pes, kočka, vlk, medvěd, kráva,...

Mohl bys potkat ve volné přírodě v Evropě žirafu? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Ve kterém státu se nachází světově známá památka Koloseum?

Odpověď: Itálie

Jaká rasa převažuje u obyvatel Evropy?

Odpověď: bílá, europoidní

Jmenuj alespoň 2 evropské památky. Nesmí se jednat o památky Česka.

Odpověď: Big Ben, Eiffelova věž, Koloseum, řecké chrámy,...

Jmenuj alespoň 3 rostliny vyskytující se v Evropě.

Odpověď: smrk, borovice, pampeliška, tulipán, růže,....

Patří Rusko mezi státy Evropy? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano. Je to stát Evropy i Asie.

Jmenuj alespoň 3 památky Česka.

Odpověď: Pražský orloj, Karlštejn, Karlův most, zámek Hluboká,....

Ve kterém státu Evropy žije nejvíce obyvatel?

Odpověď: Rusko

Znáš nějaké moře obklopující Evropu?

Odpověď: Středozevní moře, Černé moře, Severní moře, Baltské moře, Kaspické moře, Egejské moře

Jmenuj alespoň 3 rostliny vyskytující se v Evropě.

Odpověď: smrk, borovice, pampeliška, tulipán, růže,....

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

**SEVERNÍ
AMERIKA**

Na jakou světovou stranu se od Evropy nachází Severní Amerika?

Odpověď: na západ

Severní Amerika je světadíl na polokouli. Doplň.

Odpověď: západní

Severní Ameriku dělí od Jižní Ameriky?

Odpověď: Panamská šíje

Severní Ameriku dělí od Evropy?

Odpověď: Atlantský oceán

K Severní Americe patří také největší ostav světa. Jak se jmenuje?

Odpověď: Grónsko

Kdo objevil Ameriku?

Odpověď: Kryštof Kolumbus.

Jak nazval Kryštof Kolumbus obyvatelé Ameriky, když ji objevil? Říká se jim tak dodnes.

Odpověď: Indiáni

Střídají se v Severní Americe 4 roční období jako u nás v Evropě? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Na severu Ameriky je jaké počasí?

Odpověď: zima, chladno

Na jihu Severní Ameriky je jaké počasí?

Odpověď: teplo

Jmenuj alespoň 2 státy Severní Ameriky.

Odpověď: Kanada, USA

Největší stát Severní Ameriky je?

Odpověď: Kanada

Nachází se v Severní Americe rozsáhlé národní parky? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Nachází se Grand Canyon v Severní Americe? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Nachází se v Severní Americe moderní velkoměsta s mrakodrapy? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jak se nazývá hlavní město USA?

Odpověď: Washington DC

Nachází se město Rio de Janeiro v Severní Americe?

Odpověď: Ne, nachází se v Jižní Americe.

Jmenuj alespoň 2 památky Severní Ameriky.

Odpověď: Bílý dům, Socha Svobody, Grand kaňon, pyramidy v Mexiku,...

Jmenuj názvy alespoň 3 velkoměst Severní Ameriky.

Odpověď: Los Angeles, New York, Montreal, Houston, Miami, Toronto, Mexiko city,....

Jaké je hlavní město Kanady?

Odpověď: Ottawa

Je New York hlavní město USA? ANO nebo NE?

Odpověď: ne

Severní Ameriku dělí od Evropy?

Odpověď: Atlantský oceán

Jmenuj alespoň 3 živočichy Severní Ameriky.

Odpověď: medvěd, kojot, bizon, bobr, skunk, sob

Je lev typický živočich Severní Ameriky? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Jaké jsou nejoblíbenější sporty Ameriky?

Odpověď: hokej, americký fotbal, basketbal, baseball, fotbal

Patří Kanada mezi nejúspěšnější země v ledním hokeji? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jmenuj alespoň dvě osobnosti pocházející ze Severní Ameriky.

Odpověď: zpěváci, herci, sportovci, politici,...

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

AUSTRÁLIE

Žije v Austrálii více lidí nebo klokanů?

*Odpověď: více
Klokanů*

Jakým zeměpisným směrem se nachází Austrálie vzhledem k Evropě?

*Odpověď: na
jihovýchod*

Jakým jazykem se nejčastěji mluví v Austrálii?

Odpověď: Anglicky

Je Austrálie ostrov?

Odpověď: Ano

Austrálie je vzhledem k rozloze světadíl.

Odpověď: nejmenší

Kolik má Austrálie států?

Odpověď: jeden

Hlavní město Austrálie se nazývá?

*Odpověď:
Canberra*

Největší město Austrálie se nazývá?

*Odpověď:
Sydney.*

Austrálie je obklopena tisíci Doplň.

Odpověď: ostrovy.

Ostrovům, které obklopují Austrálii se říká?

Odpověď: Oceánie

Austrálie se nachází na straně polokoule. Doplň.

Odpověď: opačné.

Jak říkáme jinak Australanům?

Odpověď: protinožci

Když je u nás v Evropě den, v Austrálii je noc. Je to pravda?

Odpověď: Ano

Když je u nás léto, i v Austrálii je léto. ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Největší plochu Austrálie tvoří lesy nebo pouště?

Odpověď: pouště

Jmenuj alespoň 3 australské živočichy.

Odpověď: pštros, klokan, had, koala, ptakopysk, kivi..

Jaké barvy má australská vlajka?

Odpověď: modrá, bílá, červená

Proč byla Austrálie objevena jako poslední světadíl?

Odpověď: Kvůli vzdálenosti

Ve kterém australském městě je světoznámá budova opery?

Odpověď: Sydney

Kdo jsou původní obyvatelé Austrálie?

Odpověď: Australci, australští indiáni

Patří ostrov Nový Zéland k Austrálii?

Odpověď: Ano

Je ptakopysk živočich žijící pouze v Austrálii? ANO nebo NE.

Odpověď: Ano

V Austrálii žije mnoho druhů jedovatých zvířat. ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Kdo objevil Austrálii?

Odpověď: Evropani

Byl bumerang, pocházející z Austrálie, původně používán jako lovecký nástroj? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Kdo patřil mezi první obyvatelé Austrálie pocházející z Evropy?

Odpověď: Evropští vězni, odsouzení

Nachází se největší korálový útes světa na území Austrálie?

Odpověď: Ano, Velké bariérový útes

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

ANTARKTIDA

Antarktida se nachází v části naší planety. Dopln.

Odpověď: nejjihnější.

Antarktida se rozprostírá okolo ? Dopln.

Odpověď: Jižního pólu

Čím je pokrytý povrch Antarktidy?

Odpověď: ledem

Antarktida je nejchladnější světadíl. Je to pravda? ANO nebo NE.

Odpověď: Ano

Na Antarktidě je v létě teplo. ANO nebo NE?

Odpověď: ne

Na Antarktidě je obvykle více než – 30 stupňů Celsia. ANO nebo NE?

Odpověď: ano

Jmenuj alespoň 2 živočichy, kteří žijí V Antarktidě.

Odpověď: tučňák, lachtan, mrož, velryba, kosatka,..

Je lední medvěd živočich žijící v Antarktidě? ANO nebo NE.

Odpověď: ne

Vyskytují se v Antarktidě nějaké rostliny? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano.

Jmenuj alespoň 1 rostlinu, která se vyskytuje v Antarktidě.

Odpověď: mechy, lišejníky, řasy

**V období polární zimy Slunce ?
Doplň.**

Odpověď: nevychází, je za obzorem

**Žijí v Antarktidě trvale nějací lidé?
ANO nebo NE?**

Odpověď: Ne

Žijí na Antarktidě Eskymáci? ANO nebo NE.

Odpověď: ne

Kolik obyvatel žije trvale v Antarktidě ?

Odpověď: 0

Jakému státu patří Antarktida?

Odpověď: nepatří žádnému státu

Nachází se Antarktida na severním nebo na jižním pólu?

Odpověď: na jižním

Jaká je v Antarktidě nejnižší naměřená teplota? Tolerance je 15 stupňů Celsia.

Odpověď: - 89,2 stupňů Celsia

Antarktida se rozprostírá okolo ? Doplň.

Odpověď: Jižního pólu

Je Antarktida tvořena pouze ledem nebo je pod vrstvou ledu země?

Odpověď: země pokrytá ledem.

Antarktida je nejchladnější světadíl. Je to pravda? ANO nebo NE.

Odpověď: Ano

**Antarktida je největší světadíl
Doplň.**

Odpověď: pátý

**Kolik procent veškerého ledu zeměkoule tvoří led Antarktidy?
Tolerance 10%.**

Odpověď: 90 %

Jaká je nejdelší řeka Antarktidy?

Odpověď: žádná, neprotéká zde žádná řeka

**Jaká je podle tebe nejvyšší naměřena teplota na Antarktidě?
Tolerance 5 stupňů Celsia.**

Odpověď: 14,5 stupňů Celsia.

**Má také Česká republika na Antarktidě svoji výzkumnou stanici?
ANO nebo NE?**

Odpověď: Ano

Jsou ledovce ze slané nebo sladké vody?

Odpověď: ze sladké

Proč je na Antarktidě zima?

Odpověď: Protože se nachází na jižním pólu

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

**JIŽNÍ
AMERIKA**

Jmenuj název alespoň 1 velkoměsta Jižní Ameriky.

Odpověď: Rio de Janeiro Lima, Buenos Aires...

Je hlavní město Brazílie město Brasíliá? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Je lama typicky živočich Jižní Ameriky? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano

Jižní Ameriku dělí od Evropy?

Odpověď: Atlantský oceán

Jmenuj alespoň 3 živočichy Jižní Ameriky.

Odpověď: lama, krokodýl, mravenečník, pásovec, vačice

Jmenuj alespoň 1 památku Jižní Ameriky.

Odpověď: Machu Picchu, socha Ježíše v Riu,...

Nachází se město New York v Jižní Americe? ANO nebo NE?

Odpověď: Ne

Na jakou světovou stranu se od Evropy nachází Jižní Amerika?

Odpověď: na západ

Na jakou světovou stranu se od Evropy nachází Jižní Amerika?

Odpověď: na západ

Jižní Amerika je světadíl na polokouli. Doplň.

Odpověď: západní

Jižní Ameriku dělí od Severní Ameriky?

Odpověď: Panamská šíje

Jižní Ameriku dělí od Evropy?

Odpověď: Atlantský oceán

Kdo objevil Ameriku?

Odpověď: Kryštof Kolumbus.

Jižní Amerika bývá také označována jako Amerika. Doplň.

Odpověď: Latinská

Byly v Jižní Americe civilizace předtím, než ji objevil Kryštof Kolumbus? ANO nebo NE?

Odpověď: Ano, první civilizace se vyvinuly již 2000 let př.n.l.

Po objevení Jižní Ameriky Kolumbem začali do Jižní Ameriky pronikat? Doplň.

Odpověď: Evropané

Jmenuj alespoň 2 státy Jižní Ameriky.

Odpověď: Brazílie, Peru, Chile, Bolívie, Argentina,....

Jakými jazyky se dnes mluví v Jižní Americe?

Odpověď: Španělsky, Portugalsky

**Jižní Amerikou
protéká největší
řeka na světě. ANO
nebo NE?**

Odpověď: Ano

**V Jižní Americe se
vyskytuje
nejrozsáhlejší prales
na světě. Je to
pravda? ANO nebo
NE?**

Odpověď: Ano

**Jak se jmenuje
dlouhé pásmo
hor, které se
táhne na západě
tohoto světadílu?**

Odpověď: Andy

**Jak se jmenuje
nejrozsáhlejší
prales Jižní
Ameriky?**

*Odpověď:
Amazonský prales*

**Jak se jmenuje
největší řeka na
světě, která
protéká Jižní
Amerikou?**

*Odpověď:
Amazonka*

**Největším státem
Jižní Ameriky je?**

Odpověď: Brazílie

**Jaký je
nejpopulárnější
sport v Jižní
Americe?**

Odpověď: Fotbal

**Jak se také říká
Amazonskému
deštnému pralesu?**

Odpověď: Plíce světa

**Žijí na území Jižní
Ameriky stále
nějaké původní
kmeny? ANO nebo
NE?**

Odpověď: Ano

6. Závěr

Stěžejním cílem diplomové práce bylo pomocí jednotného výzkumného šetření, provedeného ve čtvrtých a pátých třídách základních škol, zjistit úroveň vstupních informací, znalostí a představ o světadílech žáků mladšího školního věku. Tento cíl se podařilo splnit. Za pomoci sesbíraných dat se podařilo poukázat na rozsah a úroveň vstupních informací, znalostí a představ žáků mladšího školního věku o světadílech. Podařil se analyzovat charakter těchto znalostí a informací, jejich rozsah, shodnost či rozdílnost, zdroje informací i emocionální rovinu kognice. Získaná data se dále podařilo analyzovat a porovnat rozdíly ve znalostech žáků rozdílných škol, ročníků i pohlaví. Srovnání výsledků škol, čtvrtých a pátých ročníků, ani srovnání výsledků chlapců a dívek neprokázalo výrazný rozdíl. Rozdíl samozřejmě nastal při srovnávání množství znalostí jednotlivých světadílů. Nejvýznamnější částí práce je tak hodnocení výzkumu, které tyto výsledky předkládá.

Těž se podařilo splnit dílčí cíle práce, které byly důležitým kritériem pro dosažení hlavního cíle. Dílčím cílem práce bylo vytvořit vhodný způsob zjišťování, koncipovat výzkum přiměřený věku respondentů i jejich znalostem. Vytvořit vhodný způsob shromažďování dat a jejich vyhodnocování. Dalším cílem bylo za pomoci sesbíraných dat, poukázat na rozsah a úroveň vstupních znalostí žáků a pomoci tak učitelům při výuce světadílů na druhém stupni základní školy. Tento dílčí cíl se díky analýze výsledků výzkumu podařilo splnit a stal se jedním z hlavních přínosů práce. Posledním cílem bylo na základě výsledků výzkumného šetření, vytvořit návrh projektové výuky pro žáky čtvrtých a pátých tříd, předkládající informace o světadílech.

Realizováním cílů se rovněž podařilo ověřit, popřípadě vyvrátit hypotézy, které byly stanoveny v úvodu práce.

První hypotéza vyjadřovala předpoklad znatelně lepších výsledků chlapců než dívek. Vzhledem k tomu, že jsou ve vývoji chlapců a dívek značné rozdíly, dosahují chlapci lepších výsledků v úkolech vyžadujících prostorovou představivost, předmětech technického rázu, matematiky a předmětech specializovanějších. Tuto hypotézu je možné

vyvrátit, neboť při srovnání průměrných počtu bodů, získaných v didaktických testech, v průměrech bodů chlapců (15,55 bodů) a děvčat (13,93 bodů) je rozdíl v úspěšnosti nepatrný, pouhých 1,61 bodu. Pokud porovnáme průměry výsledků chlapců a dívek v jednotlivých třídách, v několika třídách dosahují lepších výsledků dívky, ale i zde je rozdíl nepatrný.

Rozdíly ve znalostech žáků se zabývala také druhá hypotéza. Zde jsou předpokládány značné rozdíly ve znalostech jednotlivých žáků, z důvodu, že se žáci začínají učit o světadílech až na druhém stupni základní školy. Veškeré informace o světadílech se doposud dozvídají převážně z rodinného a mimoškolního prostředí a úroveň znalostí se vyrovná až v následujících ročnících prostřednictvím výuky. Tato hypotéza se potvrdila, neboť úroveň znalostí jednotlivých žáků byla značně rozdílná. Tento rozdíl není patrný z průměru získaných bodů třídy, ale výsledky jednotlivých žáků jsou velice rozdílné.

Na předchozí hypotézu navazuje také třetí hypotéza, která předpokládá stejnou úroveň znalostí žáků 4. a 5. ročníků, neboť v obou těchto ročnících se jedná o vstupní znalosti. Rozdíly ve znalostech by byly znatelné až při porovnání výsledků těchto ročníků s ročníky druhého stupně, kde už by žáci, podle školního vzdělávacího programu, měli mít osvojené základní učivo o světadílech. Tuto hypotézu můžeme potvrdit, neboť při porovnání průměru získaných bodů těchto ročníků, jsou rozdíly minimální, a to s rozdílem pouhých 1,35 bodu.

Také následující hypotéza se potvrdila. V hypotéze se předpokládá, že ze všech světadílů budou mít žáci největší množství představ, informací a znalostí o Evropě. Dále se předpokládalo, že tyto znalosti a informace o Evropě budou zaměřené na Česko, neboť se žáci v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět učí nejprve o svém nejbližším okolí, poté o celé České republice. V rámci výuky se tedy s informacemi o Evropě jako takové nesešli. Tento výsledek je nejvíce patrný z výsledků první části výzkumu, brainstormingu. Představy a znalosti o Evropě jsou v porovnání s ostatními světadíly jednoznačně největší. Opravdu se také projevilo velké zaměření informací a znalostí na Česko.

Hlavním přínosem práce je zjištění úrovně vstupních znalostí, představ a informací o světadílech u žáků čtvrtých a pátých ročníků základních škol. Toto zjištění může být přínosem především pro učitele druhého stupně, kterým by mělo sloužit při výuce světadílů. Výsledků výzkumu mohou též využít učitele prvního stupně při zařazování

průřezových témat do výuky, či při realizaci projektové výuky o světadílech. K tomuto účelu byl též v praktické části práce vytvořen návrh projektové výuky pro žáky čtvrtých a pátých tříd, seznamující se vstupními informacemi o světadílech. Návrh projektové výuky je doplněn metodikou pro učitele, pracovními listy, vytvořenou didaktickou deskovou hrou i jinými náměty, které lze při výuce světadílů využít.

Přáním autorky je, aby diplomová práce poukázala na úroveň vstupních znalostí žáků a upozornila na neznalost některých základních vědomostí o světě. Aby motivovala a inspirovala učitele prvního stupně k častějšímu zařazování projektové výuky nebo jiných metod výuky k rozšíření učebních osnov a obohacování přehledu žáků o světě. Pokud by bylo v budoucnu možné, bylo by zajímavé vytvořený návrh projektové výuky realizovat s žáky čtvrté či páté třídy základní školy. Současně by se na práci dalo navázat podobným výzkumem na druhém stupni základní školy a porovnat úroveň vstupních znalostí o světadílech žáků pátých tříd s úrovní znalostí žáků druhého stupně. Porovnat růst znalostí či rozdílnost.

7. Seznam použité literatury

Knižní zdroje

ADAMS, S., ATKINSON, M., PHILLIPS, S. (2005): Atlas světa pro děti. Knižní klub, Praha

BENDER, N. (2012): Project- Based Learning: Differentiating Instruction for the 21st Century. Corwin Press, California

BIČÍK, I. a kol. (2002): Regionální zeměpis světadílů (učebnice zeměpisu pro střední školy). Nakladatelství České geografické společnosti, Praha

BOURGOING, J. (2006): Svět dnes. 1. vyd. Albatros, Praha

BULISOVÁ, J., CHVÁTAL, M. (2007): Kapesní svět. 1. vyd. Albatros, Praha

BUMBOVÁ, Stanislava. (2014): Cestujeme světadíly. 1. vyd. Praha

CIOCAN, E., IONUS, O. (2016): Types of evaluation used in extracurricular didactic-geographic activities. Geography, University of Graiova

COUFALOVÁ, J. (2006): Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele. Fortuna, Praha

ČAPEK, R. (2015): Moderní didaktika: Lexikon výukových a hodnotících metod

DEMEK, J. (2005): Mimoevropské světadíly: zeměpis pro základní školy 7 (2. díl). 1. vyd. Úvaly: Albra

DVOŘÁKOVÁ, M. (2009): Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy. Karolinum, Praha

FORTIN, J. (2003): Země: poznáváme naši planetu. 1. vyd. Fortuna print, Praha

GAVORA, P. (2000): Úvod do pedagogického výzkumu. Paido, Brno

HUDEČEK, J. (2009): 5000 zajímavostí o světě kolem nás: Velká školní encyklopedie. Ottovo nakladatelství, Praha

- CHALUPA, P. a kol. (1996): Zeměpis, světový oceán/ Evropa. Alter, Všer
- CHRÁSKA, M. (2007): Metody pedagogického výzkumu. Grada Publishing, Praha
- KAŠOVÁ, J. (1995): Škola trochu jinak: projektové vyučování v teorii a praxi. Juventa, Kroměříž
- KOŘÍNEK, M. (1984): Didaktika základní školy. Státní pedagogické nakladatelství, Praha
- KRATZER, H., KOČVAROVÁ, M. (1981): Atlas světa: mimořádné číslo Nové doby [kartografický dokument], Praha
- KÜHNLOVÁ, H. (2004): Zeměpis světa - Kontinenty: pracovní sešit k učebnicím zeměpisu pro základní školy a víceletá gymnázia. 1. vyd. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha
- KÜHNLOVÁ, H. (1997): Kapitoly z didaktiky geografie. Karolinum UK, Praha
- KURIC, J. a kol. (1986): Ontogenetická psychologie. Státní pedagogické nakladatelství, Praha
- LANGMEIER, L., KREJČÍŘOVÁ, D. (2006): Vývojová psychologie. 2. vydání. Grada Publishing, Praha
- LANGMEIER, L., KREJČÍŘOVÁ, D. (1998): Vývojová psychologie. Grada Publishing, Praha
- LEDWIG, Alfred. (2002): Bolek a Lolek - atlas světa. České vyd. 1. SCHMIDT, Praha
- LERNER, J. (1986): Didaktické základy metod výuky. SPN, Praha
- MAŇÁK, J., ŠVEC, V. (2003): Výukové metody. Pajdo, Brno
- MILER, Z., MÜLLER, O., TATÍČKOVÁ, I. (2007): Cestujeme s krtkem. 1. vyd. Albatros, Praha
- MOJŽÍŠEK, L. (1988): Vyučovací metody. Státní pedagogické nakladatelství, Praha
- NELEŠOVÁ, A., SPÁČILOVÁ, H. (2001): Didaktika 2. Univerzita palackého v Olomouci, Olomouc

- PASCH, M., GARDNER, G a kol. (1998): Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Portál, Praha
- PEŠTOVÁ, J., KÜHNLOVÁ, H. (1993): Amerika, Asie: poznáváme největší světadíly. 2. vyd. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha
- PRŮCHA, J. (2006): Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru. Portál, Praha
- PRŮCHA, J. (2005): Moderní pedagogika. Portál, Praha
- PRŮCHA, J. (1997): Moderní pedagogika. Portál, Praha
- SCHÖBER, U. (2008): 1000 přírodních divů. Svojtka & Co, Praha
- SKALKOVÁ, J. (2007): Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování. Grada, Praha
- SKALKOVA, J. (1997): Obecná didaktika. ISV nakladatelství, Praha
- SKLAKOVÁ, J. a kol. (1983): Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu. Státní pedagogické nakladatelství, Praha
- SKUTIL, M. a kol. (2011): Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Portál, Praha
- ŠUPKA, J., HOFMANN, E., MATOUŠEK, A. (1993): Didaktika geografie. Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
- SVĚT (2006): Státy, národy, světadíly. Vyd. 1. Euromedia Group - Knižní klub, Praha
- TICHY, H. (1974): Lidé, hory, světadíly: na cestách mezi Fudžisanem, Kailasem a Kilimandžárem. 2. vyd. Olympia, Praha
- TOMKOVÁ, A., KAŠOVÁ, J. a DVORÁKOVÁ, M. (2009): Učíme v projektech. Portál, Praha
- VÁCLAV, E., RYTINA, V. (1995): Čarovný svět pěti kontinentů: protiklady a kuriozity. Petrklíč, Praha
- VÁGNEROVÁ, M. (2012): Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Univerzita Karlova v Praze, Praha

VÁGNEROVÁ, M. (2000): Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Portál, Praha

VYSKOČILOVÁ, E. a kol. (1991): Témata z prvouky a vlastivědy pro 3. a 4. ročník ZŠ, příručka pro učitele. Aved

ZORMANOVÁ, L. (2014): Obecná didaktika. Grada Publishing, Praha

ZORMANOVÁ, L. (2012): Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod. Grada, Praha

ZORMANOVÁ, L. (2012): Výukové metody v pedagogice s praktickými ukázkami. Grada Publishing s.r.o., Praha

Internetové zdroje

HOEY, B. (2011): Making Education Relevant to students.

<http://doddier.bryanhoey.com/files/projectmethodlitreview.pdf> (2. 3. 2018)

MARKHAM, T. (2011): Project Based Learning: A Bridge Just Far Enough. Teacher Librarian,

<https://www.highbeam.com/doc/1G1-276516901.html> (2. 3. 2018)

MÍSAŘOVÁ, D., HERCIK, J. (2013): Kapitoly z didaktiky geografie 1,

<http://geography.upol.cz/soubory/studium/e-ucebnice/978-80-244-3850-4.pdf> (21. 10.2017).

MŠMT (2017): Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání,

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6433> (21. 10. 2017).

NÚV (2011–2017): Rámcové vzdělávací programy, <http://www.nuv.cz/t/rvp> (20. 10. 2017).

PTÁČEK, R., KUŽELOVÁ, H. (2013): Vývojová psychologie pro sociální práci,

https://www.mpsv.cz/files/clanky/14812/VP_nahled.pdf (10. 10. 2017).

8. Seznam tabulek, grafů, příloh, obrázků

<i>Tabulka 1: Přehled respondentů</i>	<i>str. 24</i>
<i>Tabulka 2: Porovnání množství znalostí o světadílech</i>	<i>str.32</i>
<i>Tabulka 3: Znalosti žáků o Evropě</i>	<i>str. 33</i>
<i>Tabulka 4: Znalosti žáků o Africe</i>	<i>str. 35</i>
<i>Tabulka 5: Znalosti žáků o Asii.....</i>	<i>str. 36</i>
<i>Tabulka 6: Znalosti žáků o Antarktidě.....</i>	<i>str. 38</i>
<i>Tabulka 7: Znalosti žáků o Severní Americe.....</i>	<i>str. 39</i>
<i>Tabulka 8: Znalosti žáků o Austrálii.....</i>	<i>str. 40</i>
<i>Tabulka 9: Znalosti žáků o Jižní Americe.....</i>	<i>str.42</i>
<i>Tabulka 10: Hodnocení světadílů podle oblíbenosti.....</i>	<i>str. 45</i>
<i>Tabulka 11: Hodnocení ras podle oblíbenosti.....</i>	<i>str. 46</i>
<i>Tabulka 12: Hodnocení světových náboženství podle oblíbenosti.....</i>	<i>str. 47</i>
<i>Tabulka 13: Souhrnné srovnání výsledků škol.....</i>	<i>str. 51</i>
<i>Tabulka 14: Porovnání výsledků ročníků.....</i>	<i>str. 52</i>
<i>Tabulka 15: Porovnání výsledků podle pohlaví žáků.....</i>	<i>str. 53</i>
<i>Tabulka 16 - Porovnání výsledků jednotlivých žáků.....</i>	<i>str. 54</i>
<i>Graf 4: Úspěšnost zakreslení světadílů.....</i>	<i>str. 44</i>
<i>Graf 5: Zdroje informací o světadílech.....</i>	<i>str. 49</i>
<i>Graf 6: Práce s mapou, globusem</i>	<i>str. 50</i>
<i>Příloha 1: Struktura k brainstormingu</i>	<i>str.133</i>
<i>Příloha 2: Didaktický test</i>	<i>str.134</i>

Seznam zdrojů obrázků použitých v praktické části

Obr. 1: Slepá mapa světa, str. 74, 76, 78, 80, ..

<http://www.zsslovanpb.edu.sk/obrazky/svet.jpg>

Obr. 2: Fotografie „Egypt“, str.74

<https://refresher.cz/22842-Teoria-o-tom-ako-sa-stavali-egyptske-pyramidy>

Obr. 3: Hroch, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 4: Žirafa, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 5: Antilopa, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 6: Zebra, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 7: Velbloud, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 8: Slon, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 9: Gorila, str. 74

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 10: Lachtan, str. 77

<https://www.detsky-web.cz/omalovanky/Zvirata?page=2>

Obr. 11: Mrož, str. 77

<https://omalovankyprodeti.webnode.cz/album/zvirata/zviratka-mroz-jpg/>

Obr. 12: Kosatka, str. 77

<http://www.disegnidacolorare.com/disegni/animali/pesci/slides/orca.html>

Obr. 13: Tučňák, str. 77

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 14: Fotografie „Taj Mahal“, str. 78

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1d%C5%BE_Mahal

Obr. 15: Fotografie „Velká čínská zed“, str. 78

<http://www.velkacinskazed.cz/velka-cinska-zed-podruhe/>

Obr. 16: Fotografie „Angkor-Wat“, str. 78

<https://blog.voyagestoantiquity.com/angkor-wat-cambodias-jungle-temples/>

Obr. 17: Fotografie „Petronas towers“, str. 78

<http://world-visits.blogspot.cz/2013/11/petronas-tower-twin-skyscrapers-malaysia.html>

Obr. 18: Koala, str. 81

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 19: Žralok, str. 81

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 20: Pštros, str. 81

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Obr. 21: Ptakopysk, str. 81

<https://cz.depositphotos.com/12176555/stock-illustration-fun-zoo-platypus.html>

Obr. 22: Fotografie „Ježura“, str. 81

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Echidna_short_beaked.jpg

Obr. 23: Fotografie „Opera house“, str. 81

<https://sites.google.com/a/maret.org/advanced-math-7-2010-2011/geometry-architecture/sydney-opera-house>

Obr. 24: Vlajka Portugalska, str. 82

<http://www.statnivlajky.cz/portugalsko>

Obr. 25: Vlajka Francie, str. 82

http://www.vlajky-statu.cz/vlajka_nahled.php?id_vlajka=51&rozmer=800

Obr. 26: Vlajka Řecka, str. 82

<http://www.statnivlajky.cz/recko>

Obr. 27: Fotografie „Koloseum“, str. 83

<https://grofica.deviantart.com/art/Coloseum-by-day-96478038>

Obr. 28: Fotografie „Big Ben“, str. 83

<https://www.getyourguide.com/big-ben-12709/>

Obr. 29: Fotografie „Eiffelova věž“, str. 83

<http://www.mundo.cz/francie/eiffelova-vez>

Obr. 30: Fotografie „Sagrada Familia“, str. 83

<https://cz.pinterest.com/pin/73324300158356506/>

Obr. 31: Fotografie „Akropolis“, str. 83

<https://www.burgessyachts.com/en/locations/athens/>

Obr. 32: Fotografie „Moskva“, str. 83

https://www.tripadvisor.com.au/LocationPhotoDirectLink-g298484-d300367-i21053561-St_Basil_s_Cathedral-Moscow_Central_Russia.html

Obr. 33: Lama, str. 85

<http://omalovanky.luksoft.cz/zvirata/lama.php>

Obr. 34: Fotografie „Rio de Janeiro“, str. 85

<https://thetravelerschant.wordpress.com/2013/12/08/things-to-do-in-rio-de-janeiro/>

Obr. 35: Fotografie „Machu Picchu“, str. 85

<http://anishbkumar.blogspot.cz/2011/09/machu-picchu.html>

Obr. 36: Fotografie „Velikonoční ostrov“, str. 85

<https://www.livingstone.cz/prakticke-informace/informace-o-destinacich-a-fotogalerie/velikonocni-ostrov>

Obr. 37: Fotografie „New York“, str. 87

<http://www.sometimetraveller.com/2015/06/top-of-rock-new-york-city.html>

Obr. 38: Fotografie „Bílý dům“, str. 87

<http://www.dw.com/en/us-bolsters-iraq-troop-presence-to-protect-embassy-assess-isis-threat/a-17748088>

Obr. 39: Fotografie „Grand Canyon“, str. 87

<http://foundtheworld.com/grand-canyon-national-park-arizona/>

Obr. 40: Fotografie „pyramida Chichen Itza“, str. 87

http://www.thelivingmoon.com/43ancients/02files/Pyramids_World.html

Obr. 41: Fotografie „Niagarské vodopády“, str. 87

<http://world-visits.blogspot.cz/2012/04/wonderful-niagara-falls-in-ontario.html>

Obr. 42: Bizon, str. 87

<http://www.i-creative.cz/2009/03/01/obrysy-zvirat-pojmenuj-a-vymaluj-zvire/>

Seznam zdrojů obrázků použitých v didaktickém testu

Obr. 43: Slepá mapa světa, str. 135

<http://www.zsslovanpb.edu.sk/obrazky/svet.jpg>

Obr. 44: Fotografie „Antarktida“, str. 136

http://cdn.antarcticglaciers.org/wp-content/uploads/2013/07/Amundsen-scott-south_pole_station_2007.jpg

Obr. 45: Fotografie „New York“, str. 136

<https://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/0e/11/26/0b/top-of-the-rock-sunset.jpg>

Obr. 46: Fotografie „Taj Mahal“, str. 136

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1d%C5%BE_Mahal

Obr. 47: Fotografie „egyptské pyramidy“, str. 136

<https://refresher.cz/22842-Teoria-o-tom-ako-sa-stavali-egyptske-pyramidy>

Obr. 48: Fotografie „Japonsko“, str. 136

<http://japon.lawrence.fr/wp-content/gallery/06032008/temple-yoshiba.jpg>

Obr. 49: Fotografie „Austrálie“, str. 136

<http://globaltraveltorusim.blogspot.cz/2013/06/Port-Campbell-National-Park.html>

Obr. 50: Fotografie „Eiffelova věž“, str. 136

<http://paris-3013.blogspot.cz/2013/01/paris-eiffel-tower.html>

Obr. 51: Fotografie „Londýn“, str. 136

<https://www.getyourguide.com/big-ben-12709/>

Obr. 52: Fotografie „Egypt“, str. 136

<https://cz.pinterest.com/pin/198088083580355066/>

Obr. 53: Fotografie „Moskva“, str. 136

<http://letsbetourists.com/moscow-russian-federation/>

Obr. 54: Fotografie „Machu Picchu“ str. 136

<http://anishbkumar.blogspot.cz/2011/09/machu-picchu.html>

Obr. 55: Fotografie „Rio de Janeiro“, str. 136

<https://thetravelerschant.wordpress.com/2013/12/08/things-to-do-in-rio-de-janeiro/>

Obr. 56: Fotografie „Socha Svobody“, str. 136

<http://foundtheworld.com/statue-of-liberty/>

Obr. 57: Fotografie „Sydney“, str. 136

<https://www.tripletremelo.com/giant-robot-bird-hired-by-sydney-opera-house/>

Obr. 58: Lev, str. 137

<https://www.posters.cz/plakaty/lev-africky-v1082>

Obr. 59: Lama, str. 137

https://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/lamy-jsou-velbloudi-jizni-ameriky20091229.html

Obr. 60: Panda, str. 137

<https://www.telegraph.co.uk/science/2016/09/04/giant-panda-no-longer-endangered-species-say-conservationists/>

Obr. 61: Klokan, str. 137

<http://www.zsujezd.cz/data/weby/petrlavica/zv%C3%AD%C5%99ata%20Austr%C3%A1lie.html>

Obr. 62: Tučňák, str. 137

<https://www.thedodo.com/the-9-major-threats-to-penguin-694503479.html>

Obr. 63: Srna, str. 137

<https://www.ephoto.sk/fotogaleria/fotografie/300292/srna-lesna/>

Obr. 64: Bizon, str. 137

<http://www.gazetazeta.com/2016/05/bizon-amerykanski-oficjalmym-symbolem-stanow-zjednoczonych/>

Obr. 65: Negroidní rasa, str. 138

<https://pixabay.com/cs/d%C4%9Bti-mate%C5%99sk%C3%A9-%C5%A1koly-%C3%BAsm%C4%9Bv-sm%C3%ADch-205219/>

Obr. 66: Mongoloidní rasa, str. 138

http://www.tvnoviny.sk/zahranicne/1777162_cinanom-dovolili-mat-viac-deti-velmi-sa-im-vsak-do-toho-nechce

Obr. 67: Jihoameričtí indiáni, str. 138

<https://nazory.ihned.cz/c1-65356910-rodinne-foto-kmene-huaorami>

Obr. 68: Australští indiáni, str. 138

<http://www.lideaustrie.websnadno.cz/Australane.html?flash=ne>

Obr. 69: Europoidní rasa, str. 138

<http://qige87.com/happy-family-images.html>

Obr. 70: Europoidní rasa, str. 138

<http://qige87.com/happy-family-images.html>

Obr. 71: Fotografie „Rýžové pole“, str. 139

<http://creativelife.cz/vietnam-objevte-hypnotizujici-krasu-ryzovych-poli/>

Obr. 72: Fotografie „Afrika“, str. 139

<https://www.afrikascout.de/kilimanjaro-trekking-2015-mit-afrikascout/>

Obr. 73: Fotografie „Prales“, str. 140

<https://www.worldinternships.org/environmental-studies-and-conservation-internships-in-ecuador/>

Obr. 74: Fotografie „Pole“, str. 140

http://antoninkriz.com/?page_id=18

Obr. 75: Fotografie „Poušť“, str. 140

https://www.tyden.cz/fotogalerie/obrazem-prekvapeni-v-pustine-nejzajimavejsi-pouste-na-svete_6366/532881/

Obr. 76: Fotografie „Prales“, str. 140

<https://zero.eu/eventi/80170-giungla2,roma/>

Obr. 77: Fotografie „Pláž“, str. 140

<http://www.traveller.com.au/lossies-beach-wa-brad-farmers-best-beach-in-australia-in-2017-gt354u>

Obr. 78: Fotografie „Antarktida“, str. 140

<http://mustseehowto.blogspot.cz/2013/06/penguins-in-antarctica.html>

Obr. 79: Fotografie „Sahara“, str. 140

<https://pxhere.com/tr/photo/637464>

Obr. 80: Fotografie „Pláž“, str. 140

<http://www.pragaviaggi.it/easyStore/SchedeVedi.asp?SchedaID=76>

Obr. 81: Fotografie „Severní Amerika“, str. 140

<https://pixabay.com/cs/amerika-hory-krajina-hora-2188796/>

Obr. 82: Fotografie „Severní Amerika“, str. 140

<http://www.ochutnejte-cesko.cz/ohromujici-fotky-severni-ameriky/>

Obr. 83: Fotografie „Stepi“, str. 140

http://missoulia.com/news/state-and-regional/montana-lawmakers-push-for-tribal-bison-hunts-in-yellowstone/article_4f91d857-eb14-5428-a2fd-b8bb7b53edb4.html

Obr. 84: Fotografie „Tajga“, str. 140

<https://wikivisually.com/lang-sv/wiki/Tajga>

Obr. 85: Fotografie „Tundra“, str. 140

<http://dinosaurguide.blog.cz/1201/tundra-co-to-vlastne-je>

Obr. 86: Fotografie „Prales“, str. 140

<https://wallhere.com/cs/wallpaper/284238>

9. Přílohy

Příloha 1 – Struktura k brainstormingu

ZADÁNÍ: Ke každému světadílu napiš, na co si vzpomeneš. Vybírej věci, které jsou pro daný světadíl typické. Na tento papír nepiš.

1) Ke každému napiš maximálně pět pojmů.

- Státy _____
- Města _____
- Památky _____
- Příroda: řeky, pohoří a hory, sopky,.._____
- Živočichové a rostliny _____

2) Napiš maximálně 3 věci ke každému

- Náboženství _____
- Typická jídla _____
- Produkty, výrobky _____
- Osobnosti _____
- Sport _____

3) Několika větami popiš, jak podle tebe vypadají obyvatelé žijící na tomto světadílu. Jejich obydlí a život.

4) V několika větách popiš, jak si představuješ, že to tam vypadá. Popiš krajinu.

5) Krátce napiš, co tě napadne, když se řekne: „Evropa“, „Asie“, „J. Amerika“, „S. Amerika“, „Afrika“, „Austrálie“, „Antarktida“.

6) Napadne tě ještě něco jiného?

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Vstupní znalosti a představy o světadílech u žáků mladšího školního věku

Diplomová práce

Andrea Prášková

JMÉNO A PŘIJMENÍ: _____

1) MAPA SVĚTA

- 1) Napiš, jaké znáš světadíly a zakresli je na mapě světa.
- 2) Vybarvi jednotlivé světadíly podle toho, s jakou barvou si je pojíš.
- 3) Seřaď světadíly podle toho, jak jsou ti sympatické.
 - 1.
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.
 - 6.
 - 7,

2) Napiš k obrázkům čísla podle toho, na jakém světadílu se nachází. Pokud budeš znát také název státu/památky/města, můžeš ho napsat. K některým světadílům je možné přiřadit více obrázků.

1-Evropa, 2- Asie,
3- Afrika, 4-Australie,
5- Severní Amerika,
6- Jižní Amerika,
7- Antarktida

3) Spoj obrázky živočichů ke světadílům, ve kterých žijí

EVROPA

ASIE

AFRIKA

S. AMERIKA

J. AMERIKA

AUSTRÁLIE

ANTARKTIDA

4) Dokázal bys přiřadit obrázky obyvatel ke světadílům, kde žijí? Napiš číslo obrázku na mapu, podle toho, kde si myslíš, že tyto obyvatelé žijí.

1

2

3

4

5

6

a) Oznamkuj obrázky, podle sympatií. (1- nejlepší, 6- nejhorší)

b) Napiš, jaké rasy lidí znáš.

.....
.....

c) Světová náboženství:

Křesťanství, Židovství, Islám, Hinduismus, Buddhismus

a) Zvol si pro každé náboženství jednu barvu. Název náboženství barevně označ a pak jej zakresli do mapy světa na předchozí straně, podle toho, kde převládá.

b) Oznamkuj je podle toho, jak jsou ti sympatická. (1- nejlepší, 5 nejhorší).

5) Odpověz na otázky:

a) JAK SE JMENUJE SVĚTADÍL, NA KTERÉM SE NACHÁZÍ ČESKÁ REPUBLIKA?

b) KDE JSEM BYL? Vypiš státy, které jsi navštívil a dopiš k nim, na kterém světadílu se nachází.

c) ODKUD SE DOZVÍDÁŠ INFORMACE O SVĚTĚ? ZAKROUŽKUJ. MŮŽEŠ ZAKROUŽKOVAT VÍCE MOŽNOSTÍ.

Škola Rodina Internet Knihy Encyklopedie Televize Dokumenty Cestování Filmy Jiné (napíš)

d) Jak často si prohlížíš mapu světa, globus? Zakroužkuj. Často / Někdy / Skoro nikdy / Nikdy

e) Co bys chtěl/a vidět, kdybys jel/a do.....?

Evropy:

Asie:

Austrálie:

Afriky:

Jižní Ameriky

Severní Ameriky:

6) Obrázky krajin: Dokážeš přiřadit obrázky krajin ke světadílům? K jednomu světadílu je možné přiřadit více obrázků. I jeden obrázek můžeš přiřadit k více světadílům.

EVROPA	
ASIE	
AFRIKA	
SEVERNÍ AMERIKA	
JIŽNÍ AMERIKA	
AUSTRÁLIE	
ANTARKTIDA	

Obrázek 1

Obrázek 2

Obrázek 3

Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

Obrázek 7

Obrázek 8

Obrázek 9

Obrázek 10

Obrázek 11

Obrázek 12

Obrázek 13

Obrázek 14

Obrázek 15

Obrázek 18

Obrázek 16

Obrázek 17

- 7) V tabulce jsou napsané různé pojmy. Zakroužkuj je barevně podle toho, ke kterému světadílu patří. Pojem označ stejnou barvou, jakou jsi ho vymaloval v mapě světa. Pokud patří k více světadílům, můžeš je zakroužkovat více barvami.

Amazonka	Středozemní moře	Ledová plocha	Velbloud	Andy
Džungle	Lesy	Nil	Slon	Kilimandžáro
Alpy	Pštros	Kanada	Madagaskar	Bizon
Indiáni	Mt. Everest	Jižní pol	Dunaj	tučňák
Lachtan	Nový Zéland	Ptakopysk	Stepi	Mt. Blanc
Himaláje	Tygr	Mississippi	Pouště	Thajsko